

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Ἡσυχαστὴ ἐν Ἑλλάδι: ἰταλ. δρ. 12. ἰταλ. 6. — Ἐν τῷ ἑσωτερικῷ ἰταλ. φρ. χρ. 15. ἰταλ. 8. — Γραφεῖον ἐν ὁδῷ Φιλελλήνων. Τιμὴ φύλλου λ. 30.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΣΓΓΛΕΣΗΣ ΕΚΔΟΤΗΣ

ΕΤΟΣ Γ'

✿ Ἐν Ἀθήραις τῇ 20 Σεπτεμβρίου 1890 ✿

ΑΡΙΘ. ΙΙ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ 1890 ΓΛΥΚΕΙΑ ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ ΕΙΚΩΝ LANDRÉ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Μερικά φύλλα ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου σημειω-
ματαρίου μου, ὑπὸ Ἰξίωνος.— Αἱ Ἀθῆναι
πρὸ τεσσαρακονταετίας: Χρονικά τῆς βα-
σιλείας τοῦ Ὀθωνος (συνέχεια καὶ τέλος)
ὑπὸ Χ. Ἀννίνου.— Δυὸ Ἀγάπαις (ποίημα)
ὑπὸ Γ. Β. Τσοκοπούλου.— Ἰδέαι καὶ ἐντυ-
πώσεις.— Ἀπαραίτητος Προσθήκη, ὑπὸ Μ.
Μητσάκη.— Εἰκόνες: Γλυκεῖα ἀνάμνησις.
Ἀνδρέας Συγγρός. Μητροπολίτης Λάρ-
νακος. Μουσική. Θεσσαλονίκη.— Διάφο-
ρα Περιέργα.— Ἐδγάρδου Πόου: Σκιά,
ὑπὸ Κ. Ι. Πρασά.— Ὁ πρῶτος ἔρωσ
(μυθιστορία· συνέχεια) ὑπὸ Γ. Σκαλιέρη.—
Νεώτερα: Ἐπιστημονικά καὶ καλλιτεχνι-
κά.— Δημοσιεύματα.— Εὐτράπελα.— Στιγ-
μαὶ τέρψεως.— Γράμματα.

ΕΙΚΟΝΕΣ

* Ἐκθεσις τοῦ 1890: Γλυκεῖα ἀνάμνησις,
εἰκὼν Landré.— Ἀνδρέας Συγγρός (μέγας
εὐεργέτης Θεσσαλονίκης).— Μητροπολίτης
Χρυσάνθου (ἀποθανὼν ἐν Κιτίφ τῇ 22
Αὐγούστου).— Μουσική: Τὸ τραγοῦδι τοῦ
Ξιφομάχου· Σπύρου Σαμάρα, ποίησις Π.
Σολάντζ.— Ἡ πυρκαϊὰ τῆς Θεσσαλονίκης·
ἀποψις τῆς πόλεως πρὸ τῆς καταστροφῆς.

ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΡΟΣΕΧΟΥΣ

ἀρχόμεθα τῆς δημοσιεύσεως
ΤΗΣ «ΦΛΟΓΕΡΑΣ»

ἀθηναϊκοῦ διηγήματος τοῦ κ.

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗ

Ἡ «Φλογέρα» θὰ δημοσιευθῆ εἰς δύο συ-
νεχῆ φύλλα τοῦ «Ἀττικοῦ Μουσείου».

Πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεων ἐν τῷ
μέλλοντι, δηλοῦται ὅτι ἐκδότης καὶ διευ-
θυντής τοῦ ἀνά χειρὸς περιοδικοῦ, ὡς
καὶ ἄνωθεν φέρεται, εἶνε ὁ κ. Ν. Γ. Ἰγ-
γλέσης. Οὐχ ἦντον τὰ ἐν αὐτῷ δημοσιευ-
όμενα ποικίλα ἔργα, ὅσκις εἶνε ἐν υ-
πὸ γ ρ α φ α καὶ φέρουν τὸ ὄνομα γ ν ω σ-
τ ὶ ὶ ὶ καὶ ἀνεγνωριστέων ὡν συγ-
γραφέων ἢ λογίων, καταχωρίζοντ' ἐλευ-
θέρως, τῶν ὑπογεγραμμένων ἀναλαμβάνον-
των τὴν πλήρη δι' αὐτὰ εὐθύνην· ὁ
δὲ ἐκδότης ἐξετάζει κατὰ πόσον ταῦτα
ἐν γ έ ν ε ἰ δὲν ἀπάδουν πρὸς τὸν χαρα-
κτῆρα τοῦ περιοδικοῦ ἢ ἀντιστρατεύον-
ται εἰς τὰ συμφέροντα αὐτοῦ. Τὸ σύστημα
τοῦτο εἶνε σύνθησις εἰς ὅλα τὰ π ρ ὶ ὶ γ ρ α τ ι
καὶ ἄ λ η θ ὶ ὶ ὶ ἐκπροσωποῦντα τὴν
πνευματικὴν κίνησιν παρὰ τοῖς πεπολι-
τισμένοις λαοῖς φύλλα, εἰσάγοντες δ' αὐ-
τὸ ἐν Ἑλλάδι νομίζομεν ὅτι σημαντικὴν
προσφέρομεν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν φιλολο-
γικὴν τοῦ τόπου ἡμῶν ἀνάπτυξιν καὶ
παρέχομεν ἀξιωματικὴν δημοσιογραφικὴν
προόδου, γενναϊότητος, ἀνεξαρτησίας
καὶ εὐθύτητος παράδειγμα· μολονότι δυ-
στυχῶς παρ' ἡμῖν περὶ τῶν τοιούτων κρ-
αυτοῦσιν ἰδέαι ὅλως πρωτογενεῖς, ὧν διερ-
μνεύς ἀρκετὰ παταγωδῶς ἔγινεν ἐσχά-
τως ὁ ἀποχωρήσας ἀξιότιμος συνεργάτης
μας. Σκοπὸς δὲ τοῦ περιοδικοῦ, ὡς ἐδη-
λώθη ἤδη καὶ πρότερον, ἰδίᾳ δὲ ἀπὸ τῆς
δεκαμημέρου ἐκδόσεώς του εἶνε ἡ ἱδρυσις
εἰκονογραφημένης ἑλληνικῆς ἐπιθεωρή-

σεως, χρησιμευούσης συγχρόνως καὶ ὡς
κατάλληλον φιλολογικόν, ἐπιστημονικὸν
ἢ καλλιτεχνικὸν ὄργανον.

Πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐξωτε-
ρικῷ κ. κ. ἀνταποκριτὰς ἡμῶν ποιούμεν
γνωστὸν ὅτι ἀπὸ τοῦ ἐλευσμένου μηνὸς
Ὀκτωβρίου ἀρχόμεθα τῶν γενικῶν εἰσπρά-
ξεων τῶν συνδρομῶν καὶ παρακαλοῦμεν
θερμῶς ὅπως συμμορφωθῶσι πρὸς τὴν δῆ-
λωσιν ταύτην ὡς πρὸς τὴν ὅσον τάχιον
ἀποστολὴν χρημάτων. Διὰ τὰ μέρη δὲ τό-
σον τοῦ ἐσωτερικοῦ ὅσον καὶ τοῦ ἐξωτερι-
κοῦ ἐνθα δὲν ὑπάρχουν εἰσέτι ἀνταποκρι-
ταὶ τοῦ «Ἀττ Μουσείου» παρακαλοῦνται
οἱ κ.κ. συνδρομηταὶ νὰ πέμψωσι πρὸς τὸ
ἡμέτερον γραφεῖον ἀπ' εὐθείας τὴν συν-
δρομὴν των, ὁδὸς Φιλελλήνων ἀριθ. 24.
Δηλοῦμεν δὲ διὰ τὰ περαιτέρω εἰς τοὺς
κ. κ. ἀνταποκριτὰς καὶ συνδρομητὰς ὅτι
μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ἄνω μηνὸς τὸ
φύλλον θέλει διακοπῆ ὁ ρ ι σ τ ι κ ὶ ὶ ὶ πρὸς
πάντας τοὺς μὴ ἀποστείλαντας τὴν συν-
δρομὴν των.

Οἱ ἐν Ἀθῆναις κ. κ. συνδρομηταὶ ἡμῶν
οἱ μὴ λαβόντες ἀριθμὸν τινὰ ἐκ τῶν μέ-
χρι τοῦδε ἐκδοθέντων φύλλων ἔνεκεν ἀλ-
λαγῆς τοῦ διανομῆως παρακαλοῦνται ὅ-
πως δηλώσωσι ἡμῖν τοῦτο πρὸς ἀποστο-
λὴν.

ΜΕΡΙΚΑ ΦΥΛΛΑ

ἘΚ ΤΟΥ ἸΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΥ ΜΟΥ

Χθὲς εἶδα εἰς τὸν ὕπνον μου ὅτι μὲ ἐπε-
σκέθη μία Μοῖρα. Ἡ Μοῖρα ἤθελε τὸ κα-
λὸν μου καὶ μοῦ ἐχάρισε τὴν Γνώσιν.
Ἐγὼ τὴν εὐχαρίστησα εὐθύς, ἀλλὰ τῆς
ἐζήτησα τὴν Δύναμιν. Τότε, ἔφυγεν αὐ-
τὴ, καὶ ἀντ' αὐτῆς ἦλθε μία ἄλλη, ἡ ὁ-
ποία μοῦ ἔδωκε τὴν Δύναμιν. Ἄλλ' ἐγὼ
τὴν εὐχαρίστησα, καὶ ἐζήτησα τότε καὶ
τὴν Γνώσιν. Τότε ἐμφανίσθησαν διὰ μίαν
στιγμὴν κ' αἱ δύο, μ' ἐκύτταξαν καλὰ κα-
λὰ κ' ἔχαμογέλασαν, καὶ ἔφυγαν χωρὶς νὰ
μοῦ δώσουν τίποτε.

Ἀνθρώποι, χριστιανοί, ἀδελφοί, δὲν
γνωρίζετε νὰ μοῦ ὑποδείξετε κανένα θη-
ριοδαμαστὴν δι' αὐτὰ τὰ δύο ἀγρίμια, αὐ-
τὸν τὸν πάνθηρα καὶ αὐτὴν τὴν τίγριν,
ἀτινα φέρω ἐντός μου, κατασπαράσσοντα
τὴν σάρκα μου,—τὸν Ἐγκέφαλόν μου καὶ
τὴν Καρδίαν μου;...

Βοτανικὴ ἐφηρμοσμένη: Ἡ ἀποτυχία
εἶνε τσοκνίδα. Ἡ ἐπιτυχία εἶνε μανδρα-
γόρας.

Τὸ πονηρότερον καὶ τὸ μᾶλλον εὐκό-
λως ἀπατώμενον ἐξ ὄλων τῶν ζῶων εἶνε
... ὁ ἄλλων.

Ἡ μαμῆ εἶνε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος τῆς
ζωῆς. Κατὰ τὴν γένναν, αὐτὴ κόπτει τὸν
λῶρον, δηλαδὴ τὸν γόρδιον δεσμόν, τὸν
συνδέοντα τὴν ἀνυπαρξίαν μὲ τὴν ὑ-
παρξίαν.

Μὲ ὅ,τι ὄπλα καὶ ἂν μὲ πολεμήσης, θὰ
σὲ πολεμήσω!

Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἡ Φρόνησις δὲν κά-
θεται εἰς τὸ ἴδιον σπῆτι μὲ τὴν Λογικὴν.

Πόσοι ἀσήμαντοι μὲ πόσῃν χαρὰν θὰ ἐ-
γίνοντο ἂν τοὺς βαστοῦσαν τὰ κότσια
βδελυροί!

Τὸ Ὀνειρον, μήπως τυχὸν δὲν εἶνε παρὰ
ἢ Πραγματικότης ἐν ἐμδρόφῃ;...

Ἀπόφασις μετὰ σκέψιν—ἐνστικτον βρα-
δυποροῦν.

Ἀρχίζω νὰ πιστεύω ὅτι μὲ ὅσους μοῦ
τυχαίνει νὰ ὀμιλῶ πρέπει ἐξάπαντος ν' ἀ-
ποφασίσω νὰ παραδέχωμαι τυφλῶς ἐν γέ-
νει ὅ,τι καὶ ἂν μοῦ λέγουν, διότι τόση
εἶνε συνήθως ἡ ἀντίθεσις εἰς ἢν εὐρίσκο-
μαι μαζί των, ὥστε θὰ ἐχρησιζόμενοι
τοὺς διπλοῦς μύς τοῦ Ταρταρὲν ἂν
ἤθελα νὰ τοὺς δέρνω.

Ἐν τῷ οὐτιδανῷ αὐτῷ ἀστῷ, ὅστις δι-
έρχεται ἐμπρὸς σας, ποῖος σὰς ἐγγυᾶται
ὅτι δὲν περνοῦν δέκα Ἡλιογάδαλοι συγ-
χρόνως;...

Ἡ εὐτυχία εἶνε πολὺ συχνότερον ἀφ'
ὅ,τι κοινῶς νομίζεται ἀπεχθής, ὅπως ἡ
δυστυχία πολὺ συχνότερον γελοία.

Προχθές, ἀπέναντι εἰς τὸ σπῆτι μου, ἀ-
πέθανεν ἕνας ἀξιωματικὸς. Νέος ἀκόμην,
κάλιστος κ' ἐκτιμώμενος κοινῶς, ἐκ τῶν
μᾶλλον γνωστῶν καὶ τῶν μᾶλλον ἀγα-
πωμένων. Ἀφῆνε χίρα τὴν νέαν καὶ
αὐτὴν ἐτι σύζυγόν του καὶ τεσσαρα-πέντε
κόσμου ἡ ὁποία ἤρχιζε κ' ἐσυλλογίζομενοι
τὰ δύο μακρά του, μόλις τριῶν ἢ τεσσά-
ρων χρόνων, τὰ ὁποία χθὲς ἀκόμην ἐκύτ-
ταξα νὰ παίζω εἰς τὸν δρόμον, ἔφριξα
διαμῆς σχεδὸν μέχρι τῶν κοκκάλων, ἀ-
κούσας αἰφνης τὴν σπιτονοικοκυράν μου,
ὑψηλὴν κατακόκκινην γυναῖκα, ὑπαν-
δρευμένην καὶ αὐτὴν καὶ μὲ παιδιὰ, κραυ-
γάζουσαν βροντοφῶνως πρὸς μίαν ἀπὸ
τὰς γειτονιάσας:

— Νὰ πᾶμε νὰ ῥᾶμε γλήγορα γιὰ νὰ
βγοῦμε νὰ ἰδοῦμε. Θᾶν τοῦ γίνῃ ὦ ρ α ἰ α
κ η δ ε ἰ α!

Τὸ καλοκαίρι μ' ἐνοχλοῦν ἀνυποφόρως
τὰ κουνούπια· τὸ θηινόπωρον αἱ συνε-
δριάσεις τῆς βουλῆς· τὸν χειμῶνα αἱ βρο-
χαὶ καὶ οἱ σαλεψῆδες· τὴν ἀνοιξιν αἱ ἐ-
ξετάσεις τῶν σχολείων· ὅλον τὸν χρόνον
οἱ φίλοι μου.

Φαίνεται ἀπὸ τινος νὰ μὴν κάμνω ἀ-
νοσιεῖς. Ὅσοις συναδέλφους συναντῶ,
μοῦ σφίγγουν τὸ χέρι, ὡσὰν νὰ ἤθελαν νὰ
μοῦ σφίξουν τὸν λαιμόν.

Τὶ στόψα Ἀργοναύτου εἰς κάθε προι-
κοθήραν τῶν πλατειῶν μας! Καὶ ἔπειτα
λέγουν ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν εἶνε πάντοτε
οἱ ἴδιοι! Ἡ μόνη διαφορὰ εἶνε ὅτι οἱ πα-
λαιοὶ ἐκείνοι ἐκυνηγοῦσαν χ ρ υ σ ᾶ δ ε ρ α τ α
καὶ οἱ νεώτεροι αὐτοὶ ὡς ἐπιτο-
πλεῖστον χ ρ υ σ ᾶ τ ε ρ α τ α.

Ἰξίων

ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ ΠΡΟ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑΕΤΙΑΣ

(Χρονικά της βασιλείας του Όθωνος)

Καφενεία γνωστά και επίσημα ἦσαν τὸ τῆς Ὁραίας Ἑλλάδος εἰς τὴν διασταυρώσιν τῶν ὁδῶν Ἐρμοῦ και Αἰόλου, τὸ ἐπιφανέστατον πάντων και ἐπὶ πολλὰ ἔτη χρηματίσαν ἐν τῶν σπουδαιωτάτων κέντρων τῆς ἐν Ἀθήναις κινήσεως, και τὰ ὀλίγον περαιτέρω αὐτοῦ παρὰ τὴν Ἁγίαν Εἰρήνην κείμενα τῆς Ἀνατολῆς και τῆς Εὐρώπης, διευθυνόμεγον παρὸ τῆς γαλλίδος κυρίας Ρομπέρ, συχναζόμενα παρὰ τῶν ξένων και θαμιστῶν ἐν γένει μὴ ἀγαπώντων τὸν πολὺν θόρυβον. Τὸ καφενεῖον τῆς Ὁραίας Ἑλλάδος εἶχεν ἰδρυθῆ πρὸ ἐτῶν παρὰ τοῦ Μελιταίου Σάντου, αὐτοχειριασθέντος περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1851 ἐντὸς τοῦ περιβάλλου τοῦ ναοῦ τῆς Χρυσοσπηλαιωτίσσης. Ζαχαροπλαστεῖα ὀνομαστά ἦσαν τὸ και νῦν ὑπάρχον τοῦ Σαρρῆ παρὰ τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης, και τὸ τοῦ Λαρίου, διασημώτατον διὰ τὴν ἐκλεκτὴν ποιότητα τῶν γλυκισμάτων του, κείμενον εἰς τὴν ὁδὸν Ἐρμοῦ ἐπίσης, ὀλίγον κατωτέρω τῆς διασταυρώσεως. Ἐκ τῶν ἐστιατορίων τὸ μᾶλλον γνωστὸν κυρίως εἰς τὸν κόσμον τῶν φοιτητῶν και μαθητῶν ἦτο τὸ τοῦ Βαρνάβα, κείμενον ἐν τῇ ὁδῷ Περικλέους.

Εἶχε γεῖναι λόγος εἰς τὰς ἐφημερίδας περὶ τῆς προσδεχοῦς εἰσαγωγῆς τοῦ φωταερίου, — τοῦ Γάζ, ὡς ἐλέγετο τότε, διότι φωταερίον ἀπεκλήθη ἐπ' ἐσχάτων ὑπὸ τῶν ὀρθοτομοῦντων τὸν λόγον τῆς Γραμματικῆς, ἀφοῦ ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἐξηκολούθει λεγόμενον αεριοῦχος — ἀλλ' ἡ σοβαρὰ μεταρρυθμίσις ἦτο φαίνεται *pium desiderium*, ἡ δὲ πόλις ἐφωτίζετο διὰ φανῶν ἐλαίου κοινωτάτων και ὀλιγαριθμῶν ἦτο δὲ τὸσον φαίνεται ἀτελής και ἀνεπαρκῆς ὁ φωτισμός, ὥστε και ἰδιῶται ἐνίοτε ἐξ ἰδίων προσέφερον τὴν δαπάνην διὰ τὴν συντήρησιν φανῶν τινῶν τῆς πόλεως, εἰς τὰ χρονικά δὲ τοῦ 1852 ἀναγράφεται ἡ παρὰ τοῦ μετέπειτα δημάρχου Ἀθηναίων και τότε γραμματέως τῆς δημαρχίης κ. Π. Κυριακοῦ προσφορά ἐπτακοσίων δραχμῶν πρὸς ἀγορὰν νέων φανῶν. Ὅτε ἐποθετήθησαν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐνεργεῖα τοῦ δημάρχου Κόνιαρη τριάκοντα φανοὶ ἀντανεκλαστικοὶ παρέχοντες ὀπωδῆποτε φῶς ζωηρότερον εἰς τὰς ὁδοὺς, τὸ πρᾶγμα ἐθεωρήθη ὡς ἔκτακτος πρόοδος. Τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶνε ὅτι ὁ φωτισμός μετὰ τὴν αὐτὴν τὴν πρόοδον ἦτο πενιχρότατος, ἐπειδὴ δὲ ἔκτοτε ἐπεκράτει τὸ σύστημα τῆς συμμαχίας τῶν ἀναλαμβάνοντων τὴν ἐπιμέλειαν περὶ τοῦ φωτισμοῦ μετὰ τῆς σελήνης, κατὰ τὰς ὀπωδῆποτε νύκτας οἱ φανοὶ δὲν ἀνῆπτοντο. Συνέβαινε δ' ἐκ τούτου ἀκριβῶς ὅπως και σήμερον τὸ ἀποπὸν τὰς νύκτας, καθ' ἃς ἡ Σελήνη ἐκρύπτετο ὀπισθεν τῶν συννέφων, νὰ διατελῶσιν αἱ ὁδοὶ τῆς πρωτευούσης εἰς ἐρεβώδες σκότους. Ἡ δὲ αὐτῶν διάβασις ἐν τοιαύτῃ περιστάσει δὲν ἦτο ἐπιχείρημα εὐχέρης κατὰ τοῦτο δὲν προωδεύσαμεν πολὺ ἔκτοτε· λάκκοι ἀσδέστου και βόθροι και χάσματα παντοῖα ἔχαινον

εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ και οἱ ἀπρόσεκτοι εὐρισκὸν ἀπροσοκῆτως τὴν τύχην τοῦ Κουρτίου, χωρὶς νὰ ἔχωσι τὴν φιλοπατριδα ἀπόφασιν τοῦ ρωμαίου ἥρωος. Διὰ τοὺς κατοικοῦντας τὴν συνοικίαν τῆς Πλάκας προσετίθετο εἰς τὸν κίνδυνον τοῦτον και ἕτερος ὁ ἐκ τῶν κυνῶν, ἀνηκόντων εἰς τοὺς ἐκεῖ κατοικοῦντας ποιμένας και γεωργούς. Τὰ ἀτίθασσα ταῦτα ζῶα ἐπετίθεντο ἀγρίως κατὰ τῶν διαβατῶν και δὲν πρέπει νὰ ἦτο μικρὰ ἢ ἐνόχλησις, ἀφοῦ βλέπομεν τὸν τύπον τῆς ἐποχῆς ἐπανειλημμένως ἀπαιτοῦνται παρὰ τῆς ἀρχῆς θεραπειαν ἐπὶ τούτου.

Ὁ ρέκτης δημάρχος τοῦ καιροῦ ἐκείνου ἐφρόντισε περὶ τῆς ὀνοματοθεσίας τῶν ὁδῶν, ἀποδοὺς εἰς αὐτὰς ὀνόματα κατὰ τὸ πλεῖστον ἀρχαιοπρεπῆ, ἐφρόντισεν ἐπίσης νὰ καταστήσῃ ὀμαλώτερον τὸ ἔδαφος τινῶν ἐκ τῶν παλαιότερων ὁδῶν ἀφελῶν τὸ σκολιὸν τουρκικὸν λιθόστρωμα αὐτῶν. Ἀλλ' ὑπὸ ἐποψὴν καθαριότητος ἢ κατάστασις τῆς πόλεως μακρὰν ἀπέειχε και τότε ἀπὸ τοῦ νὰ εἶνε ἀμεμπτος. Ὁ κονιορτός, ἡ αἰωνία μᾶστιξ τῶν Ἀθηνῶν, ὑπῆρχε και κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἴσως ὀλιγώτερος τοῦ σημερινοῦ, ἐνεκα τῆς ἐλάσσονος ἀνὰ τὰς ὁδοὺς κινήσεως, ἀλλὰ πάντοτε ἀνυπόφορος. καθότι και τὸ νατὰβρεγμα δὲν ἦτο πολὺ ἐν χρῆσει, στρώμα δὲ παχὺ πηλοῦ και βορβόρου ἐκάλυπτε τὸ ἔδαφος τῶν ὁδῶν κατὰ τὰς βροχερὰς ἡμέρας. Ἐν πάσῃ ἐποχῇ ρυακία δυσώδη, ὕδατα σαπρὰ ἐλίμναζον εἰς τὸ μέσον τῶν ὁδῶν, αἵτινες ἦσαν αἱ φυσικαὶ ἀγωγοὶ τῶν ἀκαθαρσιῶν, ἀφοῦ ὑπόνοιμοι δὲν ὑπῆρχον. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ὑπηρεσία τῆς καθαριότητος ἦτο ἐλλιπεστάτη, ἡ ρυπαρία ἀνηγείρετο κατὰ σωρούς και ἔστιν ὅτε κατὰ πυραμίδας εἰς τὰς ὁδοὺς, ἐν αἷς πολλάκις τις ἀπῆντα ἐκτὸς τῶν ὀδοδῶτων θνησιμαίων και τὰ βδελυρὰ ἴχνη τῶν κατὰ τὸ θέρος φονευόμενων κυνῶν ὑπὸ τοῦ κυνοκτόνου διὰ ροπάλων. Ὁ Ἀβου λέγει ὅτι τοιαύτη ἦτο ἡ ἀκηδία τῶν ἀρμοδιῶν ἀρχῶν περὶ τὸ κεφάλαιον τοῦτο, ὥστε δὲν θὰ ἐξεπλήτετο ἂν ἐδῆλεπε πρὸ τοῦ καφενεῖου τῆς Ὁραίας Ἑλλάδος τοῦτέστι πρὸ τοῦ κυριωτάτου και πολυανθρώπου κέντρου τῶν τότε Ἀθηνῶν τὸ πτώμα ἵππου πεσόντος ἐκτὸς νεκροῦ κατὰ τύχην και διαμένοντος ἐν ἡ θέσει ἐπεσεν ἐπὶ ἡμέρας πολλὰς μέχρι ὀλοσχεροῦς ἀποσυνθέσεως, χωρὶς ν' ἀποκομισθῆ παρὰ τῶν ἐντεταλμένων τὴν καθαριότητα, ἐκ τῶν ὑστέρων δὲ κρινόντες και ἐξ ἀναλογίας τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς πόλεως πρὸς τὴν τότε, εἶμεθα ἠναγκασμένοι νὰ ὀμολογήσωμεν ὅτι ἡ εἰκαδία τοῦ εἰρῶνος ξένου δὲν εἶνε ἄγαν ὑπερβολικὴ. Εἰς τὰς ἀποκέντρους δὲ συνοικίας, ὅπου ἡ ἐπιβλαψὴς ἦτο ἐπὶ ἡ ἀδρανέστερα και ὅπου κατῶκον τάξεις ἀνθρώπων και ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος και ἐκ παραδόσεως ἦκιστα ἐπιρρεπῶν πρὸς τὴν καθαριότητα, ἡ κατάστασις ἦτο σικτροτέρα. Ὡς ἀποτρόπαιος περιγράφεται

ἰδίως ἡ κατάστασις τῶν ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν συνοικιῶν, ἐν αἷς ὁ διὰ τῶν ρυπαρῶν δρομίσκων διερχόμενος ἐβλεπεν ἐντὸς τῶν αὐλῶν παιδία ἡμίγυμνα, συναγελαζόμενα μετὰ χοίρων εἰς τοὺς κοπρῶνας!

Πλατεῖαι, ὅπως τὰς ἐννοοῦμεν σήμερον, ἐκτάσεις δηλαδὴ εὐρύχωροι, καλῶς ἀερίζόμεναι και περιπεποιημένα, χρησιμεύουσαι πρὸς περίπατον, ἐλείπον ὀλοτελῶς, διότι βεβαίως δὲν ἠδύναντο ν' ἀποκληθῶσι πλατεῖαι ὑπὸ τοιαύτην σημασίαν ἢ τοῦ Δημοπρατηρίου ἢ τοῦ Ψυρρῆ, ἢ ἢ τοῦ Ἁγίου Φιλίππου. Ἡ εὐρυχωρότερα και κανονικώτερα παδῶν, ἢ τοῦ Συντάγματος, δὲν ἦτο τότε ἀκόμη κέντρον συναθροίσεως· περισσότερον τοῦ συρμοῦ δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι ἦτο ἢ τοῦ Θεσείου, συχναζομένη ἰδίως παρὰ τοῦ λαοῦ· ἀλλὰ τὸ μέρος ἐθεωρεῖτο μᾶλλον ἐξοχικόν. Κατὰ τὸ 1852 ἐγένετο ἀπόπειρα τις ἐξωραϊσμοῦ, τότε δ' ἐτέθη και εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Δημοπρατηρίου τὸ διάσημον Ἀναθρυτήριον· πίδαξ παρόμοιος ἀπεφασίσθη νὰ κατασκευασθῆ και εἰς τὴν δεινδοστοιχίαν Ἀμαλίας παρὰ τὸν ρωσσικὸν ναόν, ἀλλ' ἡ ἀπόφασις δὲν ἐπραγματοποιήθη.

Ἀνάλογος ἦτο και ἡ κατάστασις τοῦ Πειραιῶς, ὅστις πολὺ βραδύτερον ἐμελλεν ἀποκτήσῃ τὴν μεγάλην ἐμπορικὴν και βιομηχανικὴν του σπουδαιότητα. Ὁ Πειραιεὺς ἦτο τότε μικρὰ ἀριστῶστατος πολίχνη, σημασίας ἐμπορικῆς δευτερευούσης, διότι τὸ κύριον ἐμπορεῖον τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἢ Σῦρος, ὅπου συνεκεντροῦτο πᾶσα ἐμπορικὴ και ναυτικὴ κίνησις. Ὁ Πειραιεὺς ἦτο τότε καθαυτὸ ἐπίγειον τῶν Ἀθηνῶν, μὴ κεκτημένος σοβαρὰν αὐθυπαρξίαν ἐνεκα τῆς περιορισμένης ἀτμοπλοικῆς συγκοινωνίας, ἴσων δὲ εἶχεν ἢ κατὰ τι περίπου μεγαλειτέραν ἐμπορικὴν σημασίαν μετὰ τὸ Ναύπλιον, ἐμπορικὸν λιμένα τῆς ἀνατολικῆς Πελοποννήσου, και τὴν Χαλκίδα, σταθμὸν ἀξιόλογον ἐμπορικὸν τῆς ἀνατολικῆς Στερεᾶς πρὸ τῆς ἀποφράξεως τοῦ Εὐρίπου διὰ τῆς κατασκευῆς κινήτης γέφυρας. Ἡ πόλις τοῦ Πειραιῶς, ἐν ἡ ἐπλεόναζον ὀπωδῆποτε τὰ καπνελῆα και τὰ ἐμπορικὰ ἐργαστήρια, ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ Τελωνείου μέχρι τοῦ Τινανείου κήπου· ὀπισθεν τῆς πρώτης ταύτης σειρᾶς τῶν οἰκημάτων ἐκείντο τέσσαρες ἢ πέντε ζῶναι οἰκιῶν ἀραιότεραι καθόσον ἀπεμακρύνοντο τῆς παραλίας. Ὁ ὀπισθεν τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων Καθολικὸς Ναὸς ἐσημεῖον τὸ ἀκρότατον ὄριον τῆς κατῶκνένης πόλεως· πέραν αὐτοῦ ἐξετείνοντο ἀγροί, ἐν οἷς ἦσαν διεσπαρμένοι ἀραιῶς οἰκίσκοι τινὲς πενιχροί, κατοικίαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ποιμένων. Ὁ Τινάνειος κῆπος ἦτο ἐπίσης ἀγρός, παρὰ τὴν σήμερον δὲ Βασιλικὴν ἀποβάθραν ἐκείτο εἶδος τῆς πύργου παλαιοῦ και σεσαθρωμένου, ἐν ᾧ κατῶκον πτωχαὶ τινες οἰκογένειαι. Οὐχ ἦττον και τὰ λοιπὰ περὶ τὴν παραλίαν μέρη ἦ-

σαν ὁπωσδήποτε ἀραιῶς κατακνημένα. Μεταξὺ τῆς τότε ἀρξαμένης νὰ συγχάζηται πλατείας τοῦ Θεμιστοκλέους, οὗ ἡ προτομὴ ἐτέθη ἐπὶ τῆς εἰς τὸ μέσον στήλης ἀκριδῶς τὸ 1852, καὶ τῆς ἐτέρας ἀσχηματίστου τοῦ Ἀπόλλωνος ἦτο ἡ λεγομένη Χιακὴ συνοικία· ὑπῆρχον δὲ καὶ τὰ οἰκήματα ἔνθα νῦν κεῖνται τὰ πρακτορεία. Ἡ οἰκία μάλιστα ἔνθα τὸ ἱστορικὸν καφενεῖον Τσελέπη, εἶνε κατὰ τὴν παράδοσιν, ἡ πρώτη ἐν Πειραιεὶ ἀνεγερθεῖσα οἰκία, εἰς τὸν πρῶτον δὲ ἰδιοκτῆτην τῆς, οὕτινος ἡ οἰκία καὶ ὁ περὶ αὐτὴν χώρος διαφυλάττει τὸ ὄνομα, ἀναφέρεται τὸ διάσημον ἀστεῖον ἐπιτύμβιον τὸ ποιηθὲν παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Γ. Παράσχου :

«Ἐδῶ, ὦ ἄνθρωπε, ἴς αὐτὸν τὸν τάφον
[ὅπου βλέπεις
Κοιμᾶται, ἀναπαύεται ὁ Γιαννακὸς Τσε-
λέπης

Ἐν μέσῳ τόπου χλοεροῦ
Κ' ἡ σύζυγός του ἡ Φλωροῦ.»

Τὸ ἐπιτύμβιον τοῦτο ρητῶς λέγει περαιτέρω διὰ τὸν Τσελέπην ὅτι :

«πρῶτος αὐτὸς ἀνήγειρεν εἰς Πειραιᾷ οἰκίαν». Πέραν τοῦ Τελωνείου παρὰ τὴν παραλίαν ὑπῆρχε μόνον τὸ νεώριον, κοινῶς λεγόμενον Ταρσαῶς, καί τινα οἰκήματα διὰ τοὺς αὐτόθι ἐργαζομένους· πρὸς τὸ ἄνω δὲ μέρος ἦσαν ἡδὴ ὠκοδομημένοι ἀρκετοὶ οἰκιάκοι ἀνήκοντες εἰς Ὑδραίους, ἐκτεινόμενοι μέχρι τῶν Μύλων.

Τοιοῦτος ἦτο ὁ Πειραιεὺς, ἀπλοῦς συνοικισμός, πόλισμα ἐν τῇ ἐπόρῳ του δύναται τις εἰπεῖν, κατὰ δὲ τὸν Ἄβου, κώμη ἀποτελουμένη ἐκ καπλιεῶν καὶ ἀποθηκῶν. Ὑπῆρχον καὶ τινα ξενοδοχεῖα, ἀλλ' ὑπελείποντο ταῦτα κατὰ πολὺ τῶν τότε Ἀθηναϊκῶν, καὶ οἱ κατ' ἀνάγκην διαμένοντες εἰς αὐτὰ οὐχὶ πλεόν τῆς μιᾶς νυκτὸς ξένοι σφόδρα παρεπονοῦντο διὰ τὴν ἑλλειπστάτην αὐτῶν καθαριότητα. Ἡ ἐν τῷ λιμένι κίνησις ἦτο ἐλαχίστη, διότι ἄπαξ μόνον καθ' ἑβδομάδα κατέπλεον εἰς αὐτὸν τὰ μόνα τότε ἐκτελοῦντα τὴν συγκοινωνίαν ἀτμόπλοια τοῦ Λοῦδ καὶ τὸ γαλλικόν. Ἐπομένως ὁ Πειραιεὺς δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχη ἀκόμη τὰς ἀξιώσεις τῆς πολυτελείας καὶ τῆς εὐπρεπείας, ἃς κατόπιν ἀπέκτησε σὺν τῇ ἐμπορικῇ ἀκμῇ τῇ ἀρξαμένῃ κυρίως μετὰ τὸ 1854. Μόνον κατὰ τοὺς μῆνας τοῦ θέρους ὁ ἐν Πειραιεὶ βίος καθίστατο κατὰ τι ζωηρότερος ἔνεκα τῆς καθόδου πολλῶν ἀθηναϊκῶν οικογενειῶν ποιουμένων αὐτόθι τὰς διατριβὰς χάριν τοῦ δροσερωτέρου θαλασσοῦ ἀέρος καὶ τῶν λουτρῶν.

Ἡ συγκοινωνία μεταξὺ τῶν δύο πόλεων ἐνηργεῖτο δι' ἄμαξων. Ἐπρεπε νὰ παρέλθωσιν ἀκόμη ἔτη πολλὰ πρὶν ἢ ἀκουσθῆ ὁ εὐσιώνοσ σιγγιμὸς τῆς ἀτμομηχανῆς ἐξεργειῶν τὰς ἐρημικὰς ἡχοὺς τῆς γηραιᾶς Ἀττικῆς. Αἱ τὴν συγκοινωνίαν ἐκτελοῦσαι ἄμαξαι ἀνέμενον τοὺς ἐπιβάτας παρὰ τὴν Ἁγίαν Τριάδα εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς ὁδοῦ Ἐρμοῦ. Οἱ ἐπιβάται ἐπλήρων ἐξήκοντα λεπτὰ δι' ἐκάστην τῶν εἰς τὰ δόκιμα κυρίων θέσεων καὶ πεντήκοντα δι' ἐκάστην τῶν ἀπέναντι· ἡ τιμὴ δὲ τῶν θέσεων ἠῦξανε κατὰ τι δόκιμα ἦτο παμπόρι, κατὰ τὴν κοινὴν ἐκφράσιν, δη-

λαδὴ δόκιμα ἦτο ἡμέρα κατάπλου ἀτμοπλοίου, ὅτε φυσικῶ τῷ λόγῳ ἡ συρροὴ τῶν ἐπιβατῶν ἦτο μεγαλύτερα. Ἀλλ' οἱ ἄπλοστοὶ ἄμαξηλάται παρελάμβανον καὶ ἄλλους ἐπιβάτας εἴτε παρὰ τὴν ἔδραν τῶν, εἴτε ἐντὸς τῆς ἀμάξης, ἢ ὁ χώρος ἦτο πάντοτε δυσανάλογος πρὸς τὸ ἀνθρώπινον φορτίον· τοῦτου ἔνεκα τὸ ταξιειδὸν ἀπέβαινε ἥκιστα ἀνετον καὶ βραδύ, διότι συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἀπαραιτήτου εἰς ταῖς Παράγκαις σταθμεύσεως διήρκει οὐχὶ ὀλιγώτερον τῆς μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας. Εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις τιμὴ τοῦ ἀγωγίου καταπληκτικῶς ὑψοῦτο καὶ ἀνθαιρέτως παρὰ τῶν ἄμαξηλατῶν, ἐνίοτε δὲ ἐφθανε καὶ εἰς ποσὸν ἀληθῶς μυθώδες διὰ τὴν ἐποχὴν. Προκειμένου νὰ τελεσθῆ ἑορτὴ ἐπὶ τοῦ καταπελεύσαντος εἰς Πειραιᾷ μεγάλου πολεμικοῦ γαλλικοῦ πλοίου «Καρλομάγνου», περὶ οὗ οἱ ἐπιτῆδειοι ἄμαξηλάται εἶχον φροντίσει νὰ διαδώσωσι θαυμάσια, ἡ τιμὴ τοῦ ἀγωγίου τῆς ἀμάξης ἀνῆλθε καὶ μέχρις 60 δραχμῶν. Ὅτε δὲ ὁ ἐκ τῆς χολέρας πανικὸς κατέλαβε τοὺς Ἀθηναίους τὸ φθινόπωρον τοῦ 1854 ἐφθασε νὰ μισθωθῶσιν ἄμαξαι πρὸς 250 δραχμὰς μέχρι Πειραιῶς!

Καὶ ἂν ἡ συγκοινωνία τῶν ζώντων πρὸς ἀλλήλους ἦτο τοσοῦτον δυσχερῆς, ἡ συγκοινωνία τῶν ζώντων πρὸς τοὺς νεκροὺς ἦτο ἐπίσης ἐπιπνοσ καὶ ἐνίοτε ἀπέβαινε κινδυνώδης. Ὁ νεκρὸς πρὶν ἢ διέλθῃ τὸν Ἀχέροντα ἐν Ἄδου, ἔπρεπε νὰ διέλθῃ ἐπὶ γῆς ἕτερον ποταμὸν, ἕως νὰ φθάσῃ εἰς τὸν τόπον τῆς αἰωνίου ἀναπαύσεως, ἦτοι εἰς τὸ μόνον ὑπάρχον τότε ἐν Ἀθήναις πέραν τοῦ Ἰλισσοῦ νεκροταφεῖον. Ἡ πομπὴ κατήρχετο τὸ παρὰ τοὺς Στύλους πρᾶνὲς καὶ κατ' ἀνάγκην διήρχετο τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ παρὰ τὴν Καλλιρόην, μὴ ὑπαρχούσης γεφύρας. Καὶ δόκιμα μὲν ἡ κοίτη ἦτο ξηρὰ ἢ δόκιμα ὁ Ἰλισσὸς περὶωρίζετο εἰς τὸ σύνθηδες ἀσθενικὸν ρεῖθρον, ἢ διὰ δασὶς δὲν παρεῖχε μεγάλας δυσκολίας· ἀλλὰ κατὰ τὰς βροχερὰς ἡμέρας, ὅτε τὸ ψυχοραγοῦν ποτάμιον ἀνέκτα τὴν ὄρμην καὶ τὰς διαστάσεις χειμάρρου, ἢ διαπεραιώσεως τοῦ νεκροῦ εἰς τὴν ἀντιπεραν ὄχθην ἀπέβαινε ἐπιχειρήσις δυσχερεστάτη. Ἐκ τούτου συνέβαινον παρὰ τράγωδα πολλὰ, ἔξ ὧν ἀπέμεινε ἰατρικὸν τὸ συμβάν κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ Κωλέττη. Ὁ πολὺμητις πρωθυπουργὸς ἀπέβησε τὸ 1847, ἔτιχε δὲ ἡ ἡμέρα τῆς κηδεῖας του νὰ εἶνε βροχερά. Οἱ ὁπαδοὶ του ἔλεγον ὅτι ὁ οὐρανὸς ἐθρῆνει διὰ τὴν ἀπώλειαν τοιοῦτου ἀνδρός, οἱ δὲ ἀντιθετοὶ ἐδεβαίον ὅτι ἡ κακοκαιρία ἦτο φανερὸν σημεῖον τῆς δυσμενείας τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ πομπὴ διήλθεν ὅπως ἠδυνήθη τὸν ποταμὸν· ἀλλ' ὁ ἐνταφιασμὸς ἐδράδυνεν ἔνεκα τῆς ἀδολεσχίας τῶν ἐπιταφίων ρητόρων, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἡ βροχὴ κατέπεσε τόσοσ ραγδαίως, ὥστε τὸ ρεῦμα τοῦ Ἰλισσοῦ ἐξωγκάθη ὑπερμέτρως καὶ τὸ ἀκολουθῆσαν τὴν πομπὴν μέγα κλιθὸς ἐδῆνε νὰ διανύσῃ μακρὸν δρόμον ἕως ν' ἀνακαλύψῃ πόρον καὶ ἐπανέλθῃ διὰ ὄροχον εἰς τὴν πόλιν. Ἐνεκα πολλῶν τοιοῦτων περιστατικῶν ἀπεφάσιδεν ἐπὶ τέλους ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ

νὰ ζεύξῃ διὰ γεφύρας τὰς δύο τοῦ Ἰλισσοῦ ὄχθας καὶ οὕτω ἰδρῦθῃ ἡ νῦν ὑπάρχουσα γεφυρα ἡ ἀγουσα πρὸς τὴν ὁδὸν Ἀναπαύσεως καὶ οἱ νεκροὶ ἔκτοτε μεταβαίνουσιν εἰς τὴν ὑστάτην αὐτῶν κατοικίαν . . . ἀδρόχοις ποσί. Σημειωτέον ὅτι ἡ δαπάνη τῆς κατασκευῆς δὲν ὑπῆρξε μεγάλη, διότι ἐξωδευθῆσαν 14 χιλιάδες δραχμῶν, ποσὸν ὅπερ δὲν ἦτο δύσκολον νὰ ἐξοδευθῆ καὶ ἐγκαίροτερον ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἀφού δι' αὐτοῦ ἐμελλε νὰ ὑποχρεώσῃ ζῶντας καὶ νεκροὺς.

X. Ἄννητος

ΔΥΟ ΑΓΑΠΑΙΣ

(Ἡρωικὴ ἀνάμνησις)

Ἐχει δύο ἀγάπαις μέσα στὴν καρδιά του,
καὶ σὲ μιὰ μεγάλην συλλογὴ τὸν ρίχνουν·
τοῦψυγαν τὰ νειάτα, τοῦψυγ' ἡ χαρὰ του,
ὄλοι τὸν κυττάζουν, ὄλοι τότε δειχνοῦν.
Σὲ μεγάλην ἔννοια τὸ κεφάλι σκύβει·
ἄχ! διπλῆ ἀγάπη στὴν καρδιά του κρύβει.

Εἶν' ἡ μιὰ του ἀγάπη ὄλη γαλανή,
κι' ἄμα βράδου-βράδου μπάτης τὴν χαϊδεύει,
στοῦ γιαλοῦ τὴν ἄκρη, μὲ γλυκεῖα φωνή,
κάτι μουρμουρίζει, κάτι τοῦ γυρεύει,
σὴν στὴν ἀγκαλιά της νὰ τὸν περιμένῃ!..
Φταίει ἂν ἀγάπη τέτοια τὸν τρελλαίνει!..

Εἶν' ἡ ἄλλη πάλι πρῶτη στὸ νησί,
φρόνιμη περίσσια, κόρη μαυρομμάτα·
ἔχει χιλιάς χάραις καὶ καρδιά χρυσῆ,
καὶ δύο μαύρα μάτια μὲ φωτιὰ γεμάτα,
κι' ἄμα μιὰ ματιά της π' ἄνω του στυλόνει,
λὲς καὶ τὸν πεθαίνει, λὲς καὶ τὸν λιγόνει.

Γιὰ τὴ μαυρομμάτα, κόρη τοῦ παπαῦ,
τὰ φτωχὰ του μάτια κάθε μέρα κλαῖνε·
ὅμως καὶ τὴν ἄλλη ἴδια ἀγαπᾷ,
γαλανὴ ἐκεῖνη, θάλασσα τὴν λένε·
ἔχουσε κ' ἡ δύο τοὺς χίλια μύρια κάλλη,
ποτὰ μὲς' στὴν καρδιά του ὁ φτωχὸς νὰ βάλῃ;

Γ. Β. Τσοκόπουλος

ΙΣΕΑΙ ΚΑΙ ΕΝΤΥΗΘΣΕΙΣ

Ὑπάρχουν ἐν τῇ ζωῇ στιγμαὶ ἀποπλανήσεως, αἱ ὁποῖαι μᾶς σπρώχνουν ἐνίοτε νὰ κάμνωμεν πράξεις, ἐν ταῖς ὁποῖαις δὲν ἀναγνωρίζομεν ἔπειτα ἡμᾶς αὐτοὺς.

Μπουρζὲ

Αἱ καρδίαι εἶνε ἴσως ξηρότεραι ἐντὸς τῶν στυθῶν, ἅτινα δὲν ἐφούσκωσαν αἱ ἰσχυραὶ αὔραι, αἱ τινάσσουσαι τὰ σπάρτα ἢ συσπῶσαι τὴν κόμην τῶν ἰτεῶν.

Ἰούλιος Βυλλῆς

Ἐξ ἀνάγκης, ὁποῖος ὑποκλίνεται ἐμπροσθεν τινός, στρέφει πάντοτε τὰ νῶτα του πρὸς ἄλλον.

Ἀββᾶς Γαλιάνι

Ὅποῖος δὲν ἐπεχειρῶσε ποτὲ τίποτε ἔκτακτον, ποτὲ δὲν ἔκαμε τίποτε ὑποφερτόν.

Μαρία d' Ebner-Eschenbach

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΣ ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Μετὰ τὸ ἐν ταῖς στήλαις ταύταις εἰς δύο συνεχῆ φύλλα δημοσιευθὲν ἐκτενὲς ἄρθρον καὶ μετὰ τὴν ἐν τῇ «Ἐστία» μακρὰν ἀναλυτικὴν κρίσιν τοῦ φίλου Κωστῆ Παλαμᾶ, θὰ ὑπέθετε τις ὅτι ἀρκετὰ ἐλέχθησαν περὶ τῶν ἀρτι ἐκδοθέντων «Ποιητικῶν Ἔργων» τοῦ ἐξόχου κερκυραίου ποιητοῦ Μαρκοῦ. Ἀρκετὰ, ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς καταστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν εἰρίσκεται σήμερον παρ' ἡμῖν ἡ φιλολογικὴ ζωὴ καὶ κινήσις. Διότι τὸν Μαρκοῦν ἄλλως βεβαίως θὰ κρίνῃ καὶ ἄλλοιως περὶ αὐτοῦ θὰ ὁμιλήσῃ ἡ μέλουσα φιλολογικὴ γενεά, ἡ ὁποία θὰ ἔλθῃ—ἂν πέρωται νὰ ἔλθῃ— διὰ τὴν ἀποτριψὴν ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ ἀρχομένου νεώτερου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ τὴν ρυπαρότητα τῶν μέχρι τοῦδε νηπιωδῶν αὐτοῦ χρόνων καὶ νὰ λαλήσῃ τὴν ἀληθῆ γλώσσαν τοῦ νεωτέρου ἑλληνικοῦ πνεύματος. Εἶνε ὅμως ἀνάγκη καὶ τώρα ἀκόμη νὰ προστεθοῦν ἐν ταῦθα ὀλίγαι λέξεις, σχετικαὶ πρὸς τὴν ὑποδοχὴν ἧς ἔτυχαν τὰ ποιήματα αὐτὰ παρὰ τῆ συγχρόνῳ ἑλληνικῇ κοινωσίᾳ. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ λέξεις αὗται δὲν γράφονται διὰ τοὺς συγχρόνους αὐτοὺς, ἀλλὰ διὰ τοὺς μεταγενεστέρους, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ πληροφορηθοῦν εἰς ποῖον πνευματικῆς ἀναπτύξεως σημεῖον ἐξήκοντα ἔτη μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς διετέλει ἡ πατρις αὐτῶν. Λαμβάνομεν λοιπὸν τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσωμεν τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος μεταγενεστέρους ὅτι τῶν ποιημάτων τοῦ αἰοῦ τοῦ «Ὀρκοῦ» καὶ τοῦ «Παραπόνου Πευθαμένους», περὶ τοῦ ὁποίου ἡμεῖς τοῦλάχιστον ἔχομεν τὸ θάρρος νὰ φηροῦμεν ὅτι θὰ θεωρηθῆ ὑπὸ τῶν αὐτῶν μεταγενεστέρων ὡς ὁ μᾶλλον ἐκ τῶν ἕως τώρα φιλοδοξησάντων ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλλάδι τὸν τίτλον τοῦτον προσηγορίας πρὸς τὸ ἰδεῶδες ἀληθοῦς καὶ τελείου ποιητοῦ, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκδόσεως τῶν «Ἀθηνῶν», τῆ πολιτικῆ καὶ διανοητικῆ πρωτευσίᾳ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἑλληνισμοῦ, τῷ κυρίῳ κέντρῳ πάσης ἐν τῷ ἑλληνικῷ κόσμῳ τῶν ἡμερῶν μας κινήσεως, τῇ ἔστι ἐν ἡ συγκεντροῦται τὸ ἄθος τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας καὶ τῇ ἔδρᾳ τῆς κοινωνικῆς καὶ παντοίας ἄλλης προόδου τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, ἐκ τῶν «Ποιητικῶν Ἔργων» τοῦ Γερασίμου Μαρκοῦ ἐπωλήθησαν ἀντίτυπα τὸ ὅλον τ ἔ σ σ α ρ α (ἀριθμὸς 4), κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀναλαβόντος τὴν πώλησιν αὐτῶν βιβλιοπώλου Γεωργίου Κασδόνη. Ἐκ τῶν ἀντιτύπων τούτων ἐν ἡγόρασεν ὁ κ. Σπυρίδων Γ. Βελέντζας δικηγόρος, ἕτερον ὁ ποιητὴς τῶν ἐπαινεθέντων «Ἀγροτικῶν» καὶ συνεργάτης μας κ. Κ. Κρυσιτάλλης, τὸ τρίτον ἓνας παπᾶς, καὶ τὸ τέταρτον ἄλλος τις, οὗτινος τὰ χαρακτηριστικὰ δὲν ἠδυνήθημεν νὰ μάθωμεν δυστυχῶς. Τὰ ὀνόματα τῶν ἀγοραστῶν τούτων παραδίδομεν ἐπιτηδὲς εἰς τὴν ἀθανάσιαν, τιμῆς ἕνεκεν. Δὲν γνωρίζομεν, καὶ ἀμφιβάλλομεν σφοδρῶς, ἂν μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν γράφομεν ἐπωλήθη καὶ ἄλλο κανὲν ἀντίτυπον, ἂν ἀπετελέσθῃ πεντάς τουλάχιστον. Διὰ νὰ ἐννοηθῆ δὲ καλῶς ἡ σημασία τοῦ πράγματος, κρίνομεν ἐπ' ἀναγα-

κες νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὀλίγον καιρὸν πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῶν ποιημάτων ἐκάλει εἰς ἔσπεριν ἐν τῷ «Παρνασσῷ» τὸ κοινὸν τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὠμίλει εἰδικῶς διὰ μακρῶν περὶ τοῦ Μαρκοῦ γνωστὸς δημοσιογράφος, ἀσχοληθεὶς προπάντων εἰς τὸ νὰ παραθέσῃ πλεῖστα ἐκτενῆ ἀποσπάσματα τοῦ κυριώτερου ποιήματος αὐτοῦ, τοῦ «Ὀρκοῦ», ἐκ τῶν ὁποίων πᾶς τις ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ἀριστα περὶ ὁποίου τινὸς ποιητοῦ ἐπρόκειτο. Εἰς τὴν ἐσπερίδα ταύτην παρίστατο τὸ ἀφρόγαλον τοῦ κοινοῦ αὐτοῦ, ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐκ τῶν ἐκλεκτοτέρων στρωμάτων του, πολυπληθεῖς. Τὴν ἀπαγγελθεῖσαν διατριβὴν ὁ δημοσιογράφος ἐτύπωσεν εἰς ἰδιαιτέρον φυλλάδιον μετ' ὀλίγον, διανεμηθὲν εἰς ὑπερχίλια σχεδὸν ἀντίτυπα ἐν τῇ πρωτευσίᾳ. Μικρὸν μετὰ ταῦτα ἐξεδίδοντο τὰ «Ποιητικὰ Ἔργα», ἥρχισεν δὲ δημοσιευθῆναι τακτικῆ περὶ τῆς πωλήσεως τῶν ἀγγελίας εἰς τὰς ἐφημερίδας. Εὐθὺς ἀμέσως, ὅσῳ τὸ δυνατόν ταχύτερον, τὸ ἀνά χειρὰς περιοδικῶν ἀφιέρωνεν εἰς τὸν ποιητὴν τῶν τὰ γνωστὰ ἄρθρα, πρῶτον αὐτὸ μετὰ τοῦ τύπου. Ἀναγινώσκειται δὲ τὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον», μ' ὄλην τὴν νεαρότητά του, ὑπὸ μεγάλου καὶ καλλίστου μέρους τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωσίας. Μετὰ ταῦτα, ἐπύρχεται ἡ κρίσις τῆς «Ἐστίας», ἥτις ὡς ἐκ τῆς μακροβιότητος αὐτῆς πρωτοστατεῖ λόγῳ διαδόσεως μετὰ τῶν ἑλλήνων περιοδικῶν, ἀναμφιβολοῦν δὲ ὅτι τὴν ἐν αὐτῇ κρίσιν θ' ἀνεγνώσαν οἱ πλεῖστοι ἐκ τῶν ἐν Ἀθῆναις δυναμένων ν' ἀναγινώσκωσι. Σημειωτέον ἐκτὸς τούτου, ὅτι ἐξαίρεσει τῶν κοινῶν ἀναγνωστῶν, ὑπάρχουν ἐν Ἀθῆναις ἑκατοντάδες ὄλαι καθηγητῶν, δημοσιογράφων, λογίων νέων, πλουσιῶν ὁμογενῶν, πολιτευομένων, ἐπιστημόνων κλπ. κλπ., οἵτινες ἀξιοῦσιν ἰδιαιτέρως ὄλωσ ὅτι ἐδαπτιόθησαν εἰς τὰ νάματα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ὅτι ἐνδιαφέρονται μετὰ τῶν ἄλλων καὶ περὶ τῆς πνευματικῆς κινήσεως τῆς πατρίδος τῶν καὶ ἀναμειγνύονται διαφοροτρόπως εἰς αὐτήν. Κ' ἐν τούτοις, μετὰ τῶν ὄλων αὐτῶν, εἰρέθησαν ἐκ τῆς εἰδήσεως καὶ ἐκ τῶν λεχθέντων καὶ γράφεντων συγκινηθέντες καὶ σπεύσαντες νὰ τὰ ἀγοράσουν μόνον οἱ ἀνωτέρω 4 ἢ 5 κύριοι.

Ἄλλ' ἵνα γίνῃ ἔτι μᾶλλον δυνατὴ ἡ ἀντίληψις τῆς ἐποχῆς ἐν ἡ ζῶμεν, καλὸν εἶνε νὰ σημειωθῆ ὅδε καὶ ἡ συμπεριφορὰ τοῦ τύπου ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ. Λοιπὸν, ἐκτὸς τῆς ἐπὶ πληρωμῇ δημοσιευμένης ἐν αὐτοῖς ἀγγελίας καὶ τῶν ἐν τοῖς δύο περιοδικοῖς ἄρθρων, ἐκ τῶν μεγάλων καὶ κυριωτέρων ὀργάνων του, ἡ «Ἀκρόπολις», ἡ καυχωμένη ἐκάστοτε ὅτι παρακολουθεῖ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην πάντας τοὺς κλάδους τῆς ἐθνικῆς προόδου, ἡ ἀξιοῦσα ὅτι προῖσταται τῆς ποικίλης ἐν τῷ τόπῳ δράσεως, ἡ ἰσχυριζομένη ὅτι ἀείποτε ἀνεζήτησε τοὺς ἔχοντας ἐν ἑαυτοῖς στοιχεῖα δυνάμεως, πρωτοτυπίας καὶ ἀξίας ἀνδρας καὶ τοῖς παρέσχε τὴν συνδρομὴν αὐτῆς, ἡ ἀφιέρωσα ἀπὸ τῶν ὀλοκλήρων ἄρθρων εἰς τὸν κάλλιστον ἄλλως στιχουργὸν καὶ πλεῖστα χρηστοῦ μέλλοντος παρέχοντα ἐλπίδας νεαρὸν Μάνον, δι' ὧν ἐντελὰ

λιζε, διὰ νὰ ἐνθυμηθοῦμεν ὀλίγον καὶ τὸν «Πατριώτην», ὅτι ὁ ἀρτιγέννητος ἀετιδεὺς διὰ δέκα στίχων οὐς ἔγραψε μέχρι τοῦδε ἔθηκε τίποτε ὀλιγωτέρον ἢ αὐτῶν τὰς βάσεις τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως, ἡ «Ἀκρόπολις» αὐτὴ περὶ τοῦ ἐξόχου κερκυραίου ἔγραψε πρῶτον μὲν ἓνα «Νέον καὶ Περιεργον»!!! ἀπὸ πέντε ἢ ἕξ ἀράδες, τελευταῖον δὲ καὶ εἰς τὰ «Ἀθῆναι-Πειρεῖς» τῆς μίαν ξαφνισμένην βεκλάμαν τῆς περὶ αὐτοῦ κρίσεως τοῦ Κωστῆ. Καὶ ἀκόμη πλέον τελευταῖον, ὁμιλοῦσα διὰ μακρῶν περὶ τοῦ Κ α ζ α μ ί α τ ης, ἔβαλε καὶ μίαν ἄλλην ἀράδα διὰ τὸν Μαρκοῦν, καὶ τὸν εἶπε «μεγάλον» Ἄξιός ὁ μισθός τῆς, τῆς παμμεγίστης! Μετ' αὐτὴν, ἡ ὁμοειδής, ὁμότιμος καὶ ἀντίπαλος «Ἐφημερίς» ἔγραψε καὶ αὐτὴ εἰς ἐν «Ἀπ' Ἀθηνῶν» εἰς Ἀθῆνας» ἐκ τῶν συνήθων περὶ τῆς «Ἐστίας», ἀναγγέλλουσα διὰ τῶν αὐτῶν λέξεων τὴν ἰδίαν κριτικὴν, πληροφοροῦσα δὲ ταυτοχρόνως τὸ χαῖνον πανελληνιον ὅτι τὸν Μαρκοῦν, λέγομεν «τὸν Μαρκοῦν», ἀνεγνώρισαν ὡς ποιητὴν καὶ αὐτοὶ οἱ ἐν τῇ πρωτευσίᾳ μεγάλοι αἰοῖδοι,—πρᾶγμα ὁμολογουμένως λίαν ἐκπληκτικόν. Ἡ «Νέα Ἐφημερίς» ἔγραψε καὶ ἐκεῖνη, πιστῆ εἰς τὰ χρονολογικὰ καθήκοντά της, μίαν εἰδησοῦσαν. Καὶ αὐτὸ εἶνε ὄλον. Ὅσον διὰ τὰς ἄλλας, δὲν ἤξεύρω οὔτε ἂν τὰ ἀνήγγειλαν κἄν.

Συμπέρασμα ὄλων τούτων θὰ ἐνόμιζε τις ὅτι παρὰ παντὶ αἰσθανομένῳ τὴν ἀκριθεῖ ἐννοίαν τῶν ἀνωτέρω ἔπρεπε νὰ εἶνε ἓνας καλὸς ἔμετος διὰ λογαριασμὸν ὄλης τῆς ἑλληνικῆς καὶ ἰδίως τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωσίας. Ἄλλ' ἡμεῖς ἀπεναντίας νομίζομεν ὅτι τὸ συμπῆμα αὐτὸ τῆς τοιαύτης πρὸς τὸν γέροντα ποιητὴν τῆς Κερκύρας συμπεριφορᾶς καὶ τῆς κοινωσίας αὐτῆς καὶ τοῦ ἐκπροσωποῦντος αὐτὴν τύπου εἶνε εἰς τὸ ἐπακρον εὐχάριστον, ὡς ἐρχόμενον λίαν καταλλήλως διὰ νὰ παρηγορήσῃ καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ ἐκείνους ὅσοι τυχὸν εἰσέρχονται εἰς τὴν ἐν τῇ συγχρόνῳ Ἑλλάδι ζῶσιν, προικισμένοι μὲ τὴν ἐμφυτον ἔφεσιν ν' ἀφιερωθοῦν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀναγεννωμένων ἐν αὐτῇ γραμμάτων, διατεθειμένοι νὰ μὴ ἐξασκήσουν ποτὲ αὐτὴν ὡς ἀπλοῦν βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα, καὶ βλέποντες ὅτι εἶνε ἠναγκασμένοι, ἀπέναντι τοῦ κρατούντος παγκοίνου βιοωτισμοῦ, νὰ διεξαγάγουν πρὸς τοῦτο τὸν τραχύτερον τῶν ἀγῶνων.

Μιχαὴλ Μητσάκης

ΕΙΚΟΝΕΣ

Γλυκεῖα ἀνάμνησις

Φυλλομετρεῖ βραδέως τὸ ἔμπροσθεν αὐτῆς λεύκωμα, ὅπερ κρατεῖ ἐλαφρῶς διὰ τῶν ὠραίων χειρῶν τῆς. Τὸ φυλλομετρεῖ νωχελῶς, ἀνοικτὸν ἐμπρός της, καὶ διεξέρχεται τὰς σελίδας του ρεμβῆ. Καὶ ἐξαίφνα, τίς οἶδε τί διέκρινε μέσα εἰς αὐτό, ἀγαπητὴν ἴσως εἰκόνα, στίχους ἴσως λησμονηθέντας, ὄνομα πιθανῶς ἀπλοῦν κανέν, καὶ μετὰ τὰς συμπληθεῖς διαστέλλει τὰ ῥόδινα χεῖλη τῆς, καὶ προσδλέπει μὲ ἐκφρασὴν ἠδέως μελαγχολικὴν ἄμα καὶ εὐθυμον, καὶ ἀνάμνησις γλυκεῖα

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ
(Μέγας εὐεργέτης τῆς Θεσσαλονίκης).

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ
(Ἀποθανὼν ἐν Κιτίῳ τῇ 22 Αὐγούστου).

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΕΙΦΘΟΜΑΧΟΥ
ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΠΥΡΟΥ ΣΑΜΑΡΑ
(ΣΤΙΧΟΙ Π. ΣΟΛΑΝΖ)

dolce
Mais de - puis le soir où ta duè - gne Em - por - ta tout mon at - ti -

- rail Hors du nid où ta beau - té rè -

p
- gne, Mon fin poi - gnard te sert de pei - gne et mon pa - na - che d'é - ven -

stent. un poco
- tail, mon fin poi - gnard te sert de pei - gne, Et mon pa - na - che d'é - ven -

col canto
- tail.....

1° TEMPO
mf

Dans Barce - lo - ne, à la ..... nuit bru - ne, plus ri - che

de sou - cis que d'or.....

J'errais par - tout cherchant for - tu - ne En é - vi - tant le clair de

lu - ne Et les gens du corré - gi - dor.....

a tempo
..... Mais de - puis qu'une grande da - me me per -

a tempo
ben legato 2da
- net de la dé - la - cer, Ti - gre domp - té par u - ne fem -

- me Je fais des vers que je dé - cla - me, et des chan -

rall.
- sons pour la ber - cer; je fais des vers que je dé - cla - me, Et des chan -

rall.
ten.
- sons pour la ber - cer.....

col canto

ἐπιφοιτῆ ἰδῶς εἰς τὸ πνεῦμα τῆς... Καὶ ἡ εἰκὼν εἶνε τοῦ ἐπιφανοῦς γάλλου ζωγράφου Λανδρέ, καὶ εἶνε νεωτάτη, καὶ ἐξετέθη τὸ πρῶτον εἰς τὸ ἐφετηνὸν Σαλόν, τοῦ 1890, καὶ ἐπληρέθη μεγάλως... Καὶ περιμένονεν τὰ θερμὰ συγχαρητήριά σας διὰ τὰς σπανίας ὡς πρὸς τὰς Ἀθήνας μὰς καλλιτεχνικὰς ἀπολαύσεις, τὰς ὁποίας οἶς παρέχομεν ἐκάστοτε...

Ἀνδρέας Συγγρός

Ἐξήγησις βεβαίως τοῦ λόγου τῆς σήμερον δημοσιεύσεως ἐν τῷ «Ἀττικῷ Μουσείῳ» τῆς εἰκόνος τοῦ Ἀνδρέου Συγγροῦ οἰαδῆποτε εἶνε ὅλως περιττή. Τὸ ὄνομα τοῦ φιλογενοῦς ἀνδρὸς εἶνε τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς πάντων τὰ χεῖρα καὶ πρὸς αὐτὸν στρέφεται ἡ κοινὴ προσοχὴ πάνδημος. Τῆς τιμῆς δὲ ταύτης ἀξίως ὑπέροπε ἐγένεν ὁ κ. Συγγρός διὰ τῆς προσφάτου μεγαλοπρεποῦς δωρεᾶς αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς πυρποληθείσης Θεσσαλονίκης, ἥς τὰ καὶ ἐντα ἑλληνικὰ κτίρια πρόκειται νὰ ἀνοικοδομηθῇ ἐξ ἰδίων. Καὶ δὲν εἶνε μὲν ἡ πρώτη φορά καθ' ἣν ὁ κ. Συγγρός προκαλεῖ τὴν κοινὴν προσοχὴν καὶ εὐγνωμοσύνην δι' ἀναλόγους φιλανθρωπικὰς ἢ πατριωτικὰς αὐτοῦ πράξεις. Ἀλλ' ἡ τελευταία αὐτοῦ ἀπόφασίς, τόσον ἐπίκαιρος, τόσον ἀφειδῆς καὶ πρὸς τόσους ὑψηλοὺς ἔθνικοὺς λόγους συνδεομένη, εὐνόητον ἂν ἐκρίθη ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ πανελληνίου ὡς ὑπερβάλλουσα πᾶσαν ἄλλην καὶ κατατάσσουσα ὀριστικῶς τὸν ἄνδρα εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν προσωπικοτήτων τῆς χώρας ἡμῶν.

Ὁ Μητροπολίτης Λάρνακος

Ὁ ἐσχάτως ἀποθανὼν Μητροπολίτης Λάρνακος τῆς Κύπρου Χρῦσανθος ὑπῆρξεν εἰς ἓκ τῶν σεμνοτέρων καὶ μᾶλλον ἐπιφανῶν ἱεραρχῶν τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους ἡμῶν Ἐκκλησίας. Ἐγενήθη ἐν Λευκωσίᾳ τῆς Κύπρου κατὰ τὸ 1828 ἐξ ἐγκρίτου οἴκου. Νεώτατος ἐστὶ ὢν προεχειρίσθη διάκονος, ἐκκληρῶν διακαὶ εὐχὴν τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἥς ὁ ἀδελφὸς Λεόντιος, ἀληθῆς τοῦ Ὑψίστου ἱερεὺς, μέλος ὢν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας καὶ φωραθεὶς ὡς κρύπτων πυρίτιδα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἀπεκεφαλίσθη ὑπὸ τῶν Τούρκων 40 ὅλας ἡμέρας πρὶν ἢ ἀπαγχονισθῶσιν οἱ ἱεράρχαι καὶ οἱ προύχοντες τῆς μάρτυρος Κύπρου. Τὰς γυμνασιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς διήνυσεν ἐν Ἀθήναις μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου Χατζηνιώανου, τοῦ παρ' ἡμῖν συνταγματάρχου, παρὰ τῷ διδασκάλῳ τοῦ Γένους Γενναδίῳ. Κατὰ τὸ 1858 περατώσας τὰς Πανεπιστημιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ καὶ Θεολογικῇ Σχολῇ ἐκλήθη ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Λάρνακος ὡς διευθυντῆς τῆς ἐν Λάρνακι Σχολῆς, ἐν ἣ ἐδίδαξε μέχρι τοῦ 1880 ἀγλαοὺς παρασχὼν καρπούς. Κατὰ τὸ διδαστήριμα τοῦτο πολλάκις οἱ Κύπριοι, ὢν οἱ πλεῖστοι εἶχαν μαθητεύσει παρ' αὐτῷ, παρεκάλουν αὐτὸν νὰ δεχθῇ τὴν ἔδραν Μητροπολίτου. Ἐπὶ τέλους ὁμῶς, μετὰ εἰκοσαετῆ καρποφόρα τὴν διδασκαλίαν, συνῆνεσε πρὸ δεκαετίας καὶ

ἐδέχθη τὸν θρόνον τοῦ Μητροπολίτου. Καὶ πρῶτον μὲν ἐγένετο μητροπολίτης Κυρηνείας, πρὸ τριῶν δὲ ἐτῶν τῆς Λάρνακος. Κατὰ τοὺς θρηνοῦντας τὴν ἀπώλειαν τοῦ χρονογράφου καὶ ἐκκλησιαστικοῦς ῥήτορας τῆς Κύπρου ὁ ἀείμνηστος Χρῦσανθος δὲν ἦτο κοινὸς ἱεράρχης, ἀλλὰ «διαπρεπὴς, εὐσπλαγχνος, φιλόανθρωπος καὶ εἰλικρινῆς ἀνὴρ, τοῖς πᾶσι προσφιλῆς. Τίμιον καὶ χρυσὸν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ μέλος, ἀρχιερεὺς εὐαγγελικώτατος καὶ σεμνοπρεπέστατος. Τὴν ὄψιν εἶχεν ἀείποτε ἀόργητον καὶ ἀλυπον, τοὺς λόγους γλυκεῖς καὶ μελιχίους, τὴν γλώσσην εὐθεῖαν καὶ σεμνήν, τὸ ἦθος δῶφρον καὶ κόσμιον. Στερρὸς τῆς πίστεως πρόμαχος, αὐτὸ τοῦτο ὑπερέτης Χριστοῦ καὶ οἰκονόμος μυστηρίων Θεοῦ κατὰ τὸν Ἀπόστολον.» Καὶ πατριώτης δ' οὐχ ἥτον ἀκραιφνῆς καὶ ἀδολος κατὰ τοὺς εἰδότας ὑπῆρξεν ὁ μακαρίτης. Ὅτε ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις κατὰ τὴν πρώτην ἐπιστράτεον ἀπέμπε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν συνταγματάρχην Κωνστ. Χατζηνιώανου εἰς Κύπρον πρὸς προμήθειαν ἡμῶν διὰ τὸν ἑλλ. στρατόν, ὁ ἀείμνηστος Χρῦσανθος συνέδραμεν ἐξ ἰδίων καὶ τοὺς συμπολίτας του παρώρμησεν ὅπως δι' ἐγράνου ἀγοράσωσι καὶ πέμψωσι δωρεᾶν τῇ μητρὶ Ἑλλάδι τοὺς ἡμίονους, ὧν εἶχεν ἀνάγκη ὁ ἑλλ. στρατός. Εἰς πάντα δὲ τὰ ἔθνηκα ζητήματα ὡς καὶ εἰς τὰ φιλανθρωπικὰ ἔργα ἐπρωτοστάτει ἀείποτε. Δι' ὅλα δὲ ταῦτα τὸ ἐπὶ τῷ θανάτῳ του πένθος ἐν Κύπρῳ ὑπῆρξε γενικὸν καὶ πάνδημον.

Μουσικὴ Σ. Σαμάρου

Ἐπιθυμοῦντες νὰ μὴ διαψεύσωμεν κατ' οὐδὲν τὴν ὑπόθεσιν ἣν ἐδώκαμεν πρὸς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν ὅτι δὲν θὰ ἐφειδόμεθα οὔτε κόπων οὔτε δαπανῶν ἵνα καταστήσωμεν τὸ ἀνά χειρὰς περιοδικὸν ἄριστον μὲν ἀφ' ἐνός ἀνάγνωσμα, εὐπρόσωπον δ' ἅμα ἀφ' ἑτέρου εἰκονογραφημένον καὶ καλλιτεχνικὸν ἑλληνικὸν φύλλον, ἀναλόγως καὶ εἰς τὰ γράμματα καὶ εἰς τὰς ὠραίας τέχνας ἀφιερωμένον, ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦδε τῆς περιοδικῆς δημοσιεύσεως κ' ἐκλεκτῶν μουσικῶν τεμαχίων. χάριν τῶν καλλιεργοῦντων τὴν μουσικὴν ἡμετέρων ἀναγνώστων. Ἐναρξὼν δ' αὐτῶν ἠθελησάμεν ἐπιτιθεῖς νὰ κάμωμεν διὰ τοῦ σήμερον δημοσιουμένου ὠραιότατον «Ἄσματος τοῦ Σιφομάχου», ἔργου ἑλλενος μουσουργοῦ ἐξόχου, τιμηθέντος νεαρωτάτου ἐξαιρέτως κ' ὑδοκιμήσαντος ἐν Εὐρώπῃ ὅπου διατρίβει, τοῦ δαφνοστεφεοῦς συνθέτου τῆς «Φλόρας Μιράμπιλις» κ. Σπύρου Σαμάρου, ὅπερ εὐμένως ἐπεμψεν ἡμῖν ἐπὶ τῇ αἰτήσει μὰς ὁ παλαιὸς ἡμῶν φίλος. Καὶ ὑποθέτομεν ὅτι οἱ ἀθηναῖοι μουσόφιλοι θὰ μὰς εὐγνωμονήσουν διὰ τὴν ἡμετέραν ἐκλογὴν, ἰδιαιτέρως δὲ αἱ κυρία καὶ αἱ δεσποινίδες, καὶ περιμένονεν ν' ἀκούσωμεν εἰς τὸ ἔξῃς ἀντηχοῦν ἐπὶ πολὺ ἀπ' ὅλα τὰ πιάνα τῶν Ἀθηνῶν κυρίαρχον καὶ μόνον, τὸ ἀρτίον ἅμα καὶ γλυκύτατον, τὸ περίφημον «Τραγοῦδι τοῦ Σιφομάχου».

Ἡ Θεσσαλονίκη

Ἰκανοποιοῦντες τὴν ἐπὶ τῇ τελευταίᾳ συμφορᾷ τῆς Θεσσαλίας δικαίαν περιέργειαν τῶν ἀναγνώστων ἡμῶν, ὡς καὶ τὸ ἐνδιαφέρον σύμπαντος τοῦ πανελληνίου, δημοσιεύομεν σήμερον ὠραίαν καὶ πιστὴν εἰκόνα τῆς ἀρίστης ἑλληνίδος πόλεως, τῆς ἑλληνοφίλους πρωτευούσης τῆς Μακεδονίας, ληφθεῖσαν ἐκ φωτογραφίας πρὸ τῆς καταστροφῆς αὐτῆς. Ἡ εἰκὼν παρὸς τὴν κάλλιστα τὴν γενικὴν ἰσοπέθειαν ἐν μνηρῷ, δίδει πλήρη ἰδέαν ταύτης καὶ οὐχ ἥττον καλῶς δεικνύει τὸν ἀριστον λιμένα τῆς.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΑ

Τίνες ἄρα γε εἶνε μᾶλλον ἀξιοὶ μομφῆς καὶ τιμωρίας; οἱ ἀναλαμβάνοντες τὴν ἐκτέλεσιν δυσκόλου τινὸς πράγματος οὐχὶ πρὸς σωτηρίαν τοῦ πλησίου, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ μόνον διότι προκαλοῦνται ὑπὸ ἄλλου, ἢ ὁ προκαλὼν τοὺς μωροὺς τούτους καὶ ὑποβάλλων τὴν ζωὴν τῶν εἰς προφανῆ κίνδυνον, οὐδόλως δὲ σπεύδων νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ;

Διηγοῦνται ὅτι ἡμέραν τινὰ χειμερινὴν ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας Νικόλαος ἰστάμενος εἰς τὸ παράθυρον τοῦ γραφείου του εἶδεν ἀνθρωπὸν τινα πηδῶντα ἀπὸ πάγον εἰς πάγον καὶ οὕτω πως διαβαίνοντα τὸν ποταμὸν Νέβαν.

Ὁ αὐτοκράτωρ παρευθὺς ἐκέλευσε νὰ φέρωσιν ἐνώπιόν του τὸν ρησοκίνδυνον τοῦτον ἀνθρωπὸν.

«Πρὸς τί τὰ κινδυνώδη ταῦτα πηδῆματα; τὸν ἠρώτησε.

— Τὸ ἐβαλεν στοίχημα.

— Στοίχημα! ἀνεφώνησεν ὀργίλος ὁ αὐτοκράτωρ.

Ὁ δυστυχῆς ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ θὰ τον ἀταμείλῃ διὰ τὸ τόλμημά του, ὡς εἶδεν αὐτὸν ὀργίλον, τὰ ἔχασε.

— Δότε του πενήντα ξυλιές! εἶπε πρὸς τοὺς ἀκολουθοῦσας τοῦ αὐτοκράτωρ. Στραφεῖς δὲ πρὸς ἐκεῖνον εἶπεν: Ἀνόητε, δὲν καταλαμβάνεις ὅτι εἶνε μωρία νὰ ἐκθέτῃς τὴν πολυτίμητον ζωὴν σου εἰς κίνδυνον ἀνευ τινὸς ἀνάγκης!

Ἐκ τοῦ ἐν χρήσει λεξικοῦ:

Φίλος. Ἀνθρωπὸς συμμεριζόμενος τὰς τε εὐτυχίας καὶ τὰς δυστυχίας σας— πρὸ πάντων τὰς εὐτυχίας σας.

Φιλάργυρος. Ἀνόητος, ἀποθηνήσκων τῆς πείνης, ἵνα φυλάξῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Δῶρον. Τὰ μικρὰ δῶρα ἐδραιοῦσι τὴν φιλίαν· τὰ μεγάλα τὸν ἔρωτα.

Ματαιότης. Ἡ αἰτία ὄλων τῶν ὑπὸ τῶν γυναικῶν διαπραττομένων σφαλμάτων.

Ἡ αὐτάρκεια σπανίως μὲν συμπαροκολουθεῖ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν εὐτυχίαν, ἀλλ' ὁμῶς ἀείποτε συμβαδίζει μετὰ τῆς ἀρετῆς μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς δυστυχίας.

ΕΛΓΑΡΑΟΥ ΠΟΟΥ
Σ Κ Ι Α

Εἰς οἱ ἀναγινώσκοντες με εὐρίσκεσθε ἀκόμη ἐν ζωῇ· ἀλλ' ἐγὼ ὁ γράφων ἀπὸ πολλοῦ ἤδη θὰ λείπω εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν σκιῶν. Διότι παράδοξα τῆ ἀληθεία θὰ συμβῶσι πράγματα, μυστήρια θ' ἀποκαλυφθῶσι καὶ αἰῶνες θὰ παρέλθωσι προτοῦ οἱ ἄνθρωποι ἀνεύρωσι τὰς σμυριώσεις μου. Καὶ εὐρόντες αὐτάς, οἱ μὲν θὰ δυσπιστήσωσιν, ἄλλοι θ' ἀμφιβάλλωσι, καὶ εἰς ὀλίγιστους θὰ παράσχωσιν ἕλπην πρὸς μελέτην αἰ. παροῦσαι γραμμαί, ἃς ἐπὶ τῶν πινακίδων τούτων χαράσσω διὰ σιδηρᾶς γραφίδος.

Τὸ ἔτος ὑπῆρξεν ἔτος τρόμου, πλήρες αἰσθημάτων ἐντονωτάτου τρόμου, δι' ἃ ἐπὶ γῆς δὲν ὑπάρχει ὀνομασία. Διότι πολλὰ συνέβησαν τέρατα καὶ σημεῖα, καὶ πανταχόθεν, εὐρῶς ἠπλώθησαν ἐπὶ γῆς τε καὶ θαλάσσης αἰ μαῦραι τοῦ Ὀλέθρου πτέρυγες. Οἱ σοφοὶ τουλάχιστον ἀστρονόμοι δὲν ἠγνόουν ὅτι οἱ οὐρανοὶ προεμῆνουν τὴν συμφορὰν. Προφανῆς δὲ ἦτο καὶ εἰς ἐμέ, τὸν Ἑλλάνα Οἰνέα, ὡς εἰς τόσους ἄλλους, ἢ ἐπικειμένη ἐπάνοδος τοῦ ἐπτακοσίου ἐννενηκοσίου τετάρτου ἔτους, καθ' ὃ, ἅμα τῆ ἐπελεύσει τοῦ ζφδίου τοῦ Κριοῦ, ὁ πλανήτης Ζεὺς σφνεοῦται πρὸς τὸν ἐρυθρὸν δακτύλιον τοῦ φοβεροῦ Κρόνου. Ἡ πένθησις τοῦ ἐπίδρασις ἀπετυποῦτο τρόπον τινὰ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἔτι τῶν σκέψεων καὶ μελετῶν τῆς ἀνθρωπότητος.

Νύκτα τινά, ἡμεθα ἐπτὰ, ἐντὸς εὐγενοῦς μεγάρου ζοφερᾶς τινος πόλεως καλουμένης Πτολεμαίδος, καθήμενοι τριγύρω φιαλῶν πορφυροῦ οἴνου τῆς Χίου. Καὶ ἰδόντες εἰσοδὸν ὁ θάλαμος ἡμῶν εἶχεν ὑψηλὴν χαλκῆν θύραν· καὶ ἡ θύρα ἦτο ἐξεργασμένη παρὰ τοῦ Κορίνθου, καὶ τὸ τεχνούργημα ἦτο σπανίας τέχνης, καὶ ἐκλειετο ἔσωθεν. Μαῦρα παραπετάσματα, δι' ὧν ὁ μελαγχολικὸς οὗτος θάλαμος ἐκοσμεῖτο, ἀπέκρυπτον τῆς θέας ἡμῶν τὴν σελήνην, τὰ πένθημα ἀστρα καὶ τὰς ἠρηλωμένας ὁδοὺς—ἀλλὰ τὴν περὶ Θεομηνίας σκέψιν καὶ προαισθησιν δὲν ἠδυνάμεθα ποδῶς ν' ἀποδιώξωμεν τοῦ νόου ἡμῶν. Περὶ ἡμᾶς καὶ πρὸ ἡμῶν, ὑπῆρχον σημεῖα ἅτινα ἀδυνατῶ νὰ ὀρίσω, — σημεῖα πραγματικὰ καὶ αἰθλα, — ἀτμός· φαιρα θλιπτική, — αἰσθημὰ τι ἀσφυξίας, ἀγωνίας, — καί, πρὸ παντὸς ἄλλου, ἡ φρικώδης ἐκείνη κατάστασις, εἰς ἣν οἱ νευρικοὶ περιλίπτουσι, ὅτε αἱ αἰσθήσεις τῶν εἰς ἄκρον διεγειρόνται καὶ ἐξερεθίζονται, ἐνῶ αἱ πνευματικαὶ τῶν λειτουργίαι ἀποσβέννυνται καὶ ἀδρανοῦσι. Θανάσιμον μᾶς ἐπέβη βῆρος, ἀπλούμενον ἐπὶ τῶν μελῶν ἡμῶν, — ἐπὶ τῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐπιπέλων, — ἐπὶ τῶν κυπέλλων, δι' ὧν ἐπίνομεν· καὶ τὰ πάντα ἐφαίνοντο καταπιεζόμενα ὑπὸ τὴν ἐπαχθῆ αὐτοῦ ἐπίδρασιν, — τὰ πάντα, πλὴν τῶν φλογῶν τῶν ἐπτὰ σιδηρῶν λυχνιῶν τῶν φωτιζουσῶν τὰ ὄργια μας. Μικνόμενα κατὰ λεπτὰς φωτεινὰς γλώσσας, ἐτήρουν τὴν εὐθυτενή τῶν στάσιν ἀναλλοίωτον, καὶ ἔλαμπον ὡς χρὰ καὶ ἀκίνητοι· καὶ ἐχτός τῆς στρογ-

γύλης ἐξ ἐδένου τραπέζης· περὶ ἣν ἐκαθήμεθα, καὶ ἣν ἡ λάμψις τῶν μετέτρεπεν εἰς καθρέπτην, ἕκαστος συμπότης ἐθεώρει τῆς μορφῆς του τὴν ὠχρότητα καὶ τὴν ἀνήσυχον λάμψιν τῶν σκυθρωπῶν ὀφθαλμῶν τῶν συντρόφων. Ἐγελῶμεν ἐν τούτοις, καὶ εἶχομεν τὴν ἀρμόζουσαν εἰς τὴν κατάστασίν μας φαιδρότητα, — τὴν φαιδρότητα τοῦ ὑστερικοῦ— καὶ ἐψάλλομεν τὰ ἄσματα τοῦ Ἀνακρέοντος, — ἄσματα ὄλως φιλοπαίγμονα· καὶ ἐπίνομεν κατὰ κόρον, — μολονότι τὸ πορφυροῦν τοῦ οἴνου μᾶς ἀνεπὸλοι τὸ πορφυροῦν τοῦ αἵματος. Διότι καὶ ὀδοὺς τις ἐν τῷ θαλάμῳ ὑπῆρχεν, — ὁ νεαρὸς Ζωΐλος. Νεκρὸς, ἐκτάδην κατακείμενος καὶ ἐσαβανωμένος, ἦτο ὁ ἦρος καὶ τὸ δαιμόνιον τῆς σκηνῆς. Οἱμοὶ! δὲν μετεῖχε ποδῶς τοῦ συμποσίου, μολονότι ἡ συντεταραγμένη ἐκ τῶν δεινοπαθειῶν μορφή του, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του, ὧν ὁ θάνατος μόλις ἠδυνήθη νὰ ἠμισθῆν τὴν ὀλέθριον λάμψιν, τόσον ἐφαίνοντο μετέχοντες τῆς φαιδρότητος ἡμῶν, ὅσον οἱ νεκροὶ δύνανται νὰ μετέχωσι τῆς φαιδρότητος ἀνθρώπων ἐτοιμοθανάτων. Καίτοι ἐν τούτοις αἰσθανόμενος ἐγὼ, ὁ Οἰνεύς, τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ μακαρίτου ἐπ' ἐμοῦ προσπλωμένους, ὑπεκρινόμενος ἀδιαφορίαν εἰς τὴν πλήρη πικρίας ἐκφρασίῳ τῶν καί, ἀτενίζων ἐπιμόνως εἰς τὰ βᾶθη τοῦ ἐξ ἐδένου καθρέπτου, ἐψάλλον ὑψηλοφώνως καὶ ἠχηρῶς τὰ ἄσματα τοῦ ποιητοῦ τῆς Κέω. Ἀλλὰ τὸ ἄσμα μου βαθμηδὸν κατέπαυσε καὶ αἱ ἀπρηξίσεις του, κυλιόμεναι πέραν διὰ μέσου τῶν μαύρων τοῦ θαλάμου καταπετασμάτων, κατέστησαν ἀσθενεῖς, δυσδιάκριτοι, ἐξέπνευσαν. Καὶ ἰδοὺ ἐκ βᾶθους τῶν μαύρων καταπετασμάτων, ἐφ' ὧν οἱ ἦχοι τοῦ ἄσματος ἐξέπνευσαν, ἀνεγειρομένη σκιά τις ζοφερά, ἀόριστος, — ὁμοία πρὸς τὴν σκιάν σώματος ἀνθρωπίνου, ὅτε ἡ σελήνη εὐρίσκειται εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὀρίζοντος· ἀλλὰ δὲν ἦτο σκιά ἀνθρώπου, οὐδὲ Θεοῦ, οὐδὲ γνωστοῦ τινος ὄντος. Καὶ ταλαντευθεῖσα ἐπ' ὀλίγον μεταξὺ τῶν καταπετασμάτων, ἔστη ἐπὶ τέλους, εὐδιάκριτος καὶ εὐθυτενής, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς χαλκῆς θύρας. Ἀλλ' ἦτο ἡ σκιά κενή, ἀμορφος, ἀσύλληπτος. Δὲν ἦτο σκιά ἀνθρώπου, οὐδὲ Θεοῦ, — Θεοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἢ τῆς Χαλδαίας, ἢ Αἰγυπτίας τινός θεότητος. Καὶ ἡ σκιά ἔσθη πρὸ τῆς μεγάλης χαλκῆς θύρας καὶ ἐντὸς τοῦ ἀψιδωτοῦ περιωρίου, καὶ δὲν μετενικεῖτο, καὶ οὐδὲ λέξιν προσέφερεν, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἐπὶ μᾶλλον ἐστερεοῦτο, καὶ ἀπέμεινεν ἀκίνητος. Καὶ ἡ θύρα, ἐφ' ἧς ἡ σκιά ἐπανεπαύετο, ἔκειτο, ἐνθυμούμαι, κατάντικρυ ἀκριβῶς τῶν ποδῶν τοῦ ἐσαβανωμένου νεαροῦ Ζωΐλου. Ἀλλ' ἡμεῖς, οἱ ἐπτὰ συμπότες, ἅμα ἰδόντες τὴν σκιάν, προβάλλουσαν ἀπὸ τῶν παραπετασμάτων, δὲν ἐτολμῶμεν νὰ προσδίδωμεν εἰς αὐτὴν ἀτενῶς· ἀλλ' ἐταπεινοῦμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἐθεωροῦμεν πάντοτε εἰς τὰ βᾶθη τοῦ ἐξ ἐδένου κατόπτρου. Καὶ, ἐπὶ τέλους, ἐγὼ, ὁ Οἰνεύς, ἀπετόλμησα νὰ ἐκστομίσω λέξεις τινὰς ταπεινοφώνως καὶ ἠρωτικῶς τὴν σκιάν περὶ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς καὶ τοῦ ὀνόματός της. Καὶ ἡ σκιά ἀπεκρίθη:

— Εἶμαι ΣΚΙΑ, καὶ τὸ διαίτημά μου κεῖται παρὰ τὰς ἐν Πτολεμαίδι κατακόμβας, καὶ ἐγγύτατα τῶν ζοφερῶν κατορθοῶν πεδιδῶν τῶν περικλειουσῶν τὸν ἐναγῆ πορθμὸν τοῦ Χάρωνος!

Τότε, καὶ οἱ ἐπτὰ, ἠνορθώθημεν φρικῶντες ἐπὶ τὰς ἐδρας ἡμῶν, καὶ ἰστάμεθα τρέμοντες, φρίσσοντες, ἐξηγριωμένοι— διότι ὁ ἦχος τῆς φωνῆς τῆς σκιάς δὲν ἦτο ὁ ἦχος ἐνός μόνου προσώπου, ἀλλ' ἀπειροπληθῶν ὑποκειμένων· καὶ ἡ φωνή, μεταλλάσσουσα τονισμοὺς ἀπὸ συλλαβῆς εἰς συλλαβὴν, ἐπληττε συγκεχυμένη τὰ ὠτά μας, ἀπομιμουμένη τοὺς γνωστοὺς καὶ οἰκείους τόνους τῶν καὶ τῶν φιλῶν ἐξαφανισθέντων!

Κ. Ι. Πρασᾶς

IBAN TOYRGENEΦ

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ

(Συνέχεια· ἴδε σ. 88).

Ἐνδεκάτη ὥρα ἤχησε. Μετέβην εἰς τὸν κοιτῶνα μου, ἀλλὰ δὲν ἐξεδύσθην καὶ περιέμεινα ὡς τὸ μεσονύκτιον. Ἐπὶ τέλους ἤχησε καὶ μεσονύκτιον.

«Εἶνε καιρὸς» ἐψηθύρισα, κουμβόνων τὸν ἐπενδύτην μου, καὶ, ἀναστράς τὰς χειρῖδας αὐτοῦ ὡς ἀθλητῆς, διευθύνθην πρὸς τὸν κήπον. Εἶχον ἤδη εὐρεῖ τὸ κατάλληλον μέρος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου θὰ ἐνῆδρευον: Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κήπου, εἰς τὸ μέρος ὅπου ἡ αἰμασιά, ἢ χωρίζουσα τὸν κήπον μας ἀπὸ τῶν τῶν Ζασσέκιν, ἠπλοῦτο ἐπὶ τοῦ κοινοῦ τοίχου, ὑπῆρχεν ἀπομεμονωμένη ἐλάτη.

Κρυπτόμενος λοιπὸν ὑπὸ τοὺς πυκνοὺς κλάδους τῆς, ἠδυνάμην νὰ διακρίνω, ἐφ' ὅσον τὸ σκότος τὸ ἐπέτρεπε, τὰ περὶ ἐμέ συμβαίνοντα. Πρὸ τῶν ποδῶν μου ὑπῆρχεν ἀτραπὸς, ἥτις μοὶ ἐφαίνετο κάπως μυστηριώδης. Ὡς ὀφει ἀνῆρχετο κατὰ μῆκος τῆς αἰμασιάς, ἐφ' ἧς ἐφαίνοντο τὰ ἴχνη βημάτων, καὶ διευθύνετο πρὸς τὸ περίπτερον, ὑπὸ πυκνοφύλλων περικυκλούμενον ἀκακίον. Ἐβῆα εἰς μέχρι τῆς ἐλάτης, καὶ ἐρειδόμενος ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῆς, ἤρχισα τὴν ἐπισκόπησιν.

Ἡ νύξ ἦτο γαλαννία ὡς τὴν προτετραίαν, ἀλλ' ὁ οὐρανὸς ἦττον συννεφώδης, οὕτως ὥστε διέκρινε τις τὰς σκιάς τῶν μικρῶν δένδρων καὶ αὐτῶν τῶν ὑψηλῶν φυτῶν. Κατ' ἀρχὰς ἐστενοχωρήθην πολὺ, κατεχόμενος μάλιστα καὶ ὑπὸ τινος φόβου. Εἶχον μὲν ἤδη στερρὰν ἀπόφασιν νὰ διαπράξω τὰ πάντα, ἀλλ' ἐσκεπτόμην τίνι τρόπῳ ἔπρεπε νὰ ἐνεργήσω. Ἐπρεπε πρῶτον νὰ φωνάξω: «Ποῦ πᾶς; Στάσου! ὁμίλει ἢ σὲ φονεῖω!» ἢ μᾶλλον εὐθύς νὰ κτυπήσω ;...

Ἦμην ἔτοιμος, ἐκλίνα πρὸς τὰ ἐμπρός, ἀλλὰ ἡμίσεια, μία, παρήλθεν ὥρα, καὶ ἤδη τὸ αἷμά μου ἤρξατο ἐφυσυγάζον, ἢ ἐξαψίς μου καταπιπτοῦσα. Ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ, ὅτι ὁ, τι ἤδη ἐπραττον ἦτο ἀνωφελές καὶ μάλιστα κωμικόν, καὶ ὅτι δυνατόν ὁ Μαλέδσκυ νὰ μὲ ἐνέπαιξεν, ἐγκατέλιπον τὴν

θέσιν μου καὶ περιήλθον τὸν κήπον. Καὶ κατὰ συντυχίαν ἠδύχια ἀπόλυτος ἐπεκράτει εἰς τὰ περίε· πάντες ἐκοιμῶντο, καὶ αὐτὸς ὁ κύων μας, κουδριασμένος εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς οἰκίας μας. Ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ ἐρειπωμένου τοίχου τοῦ θερμοκλιπίου· ἐκεῖθεν δὲ ἰδὼν πρὸ ἐμοῦ τὴν εὐρείαν πλατεῖαν, ἀνεπόλησα τὴν μετὰ τῆς Ζηναίδος συνάντησίν μου, καὶ ἔμεινα ἐκεῖ ἀφηρημένος καὶ κατεχόμενος ὑπὸ διαφόρων σκέψεων.

Αἰφνης ἐρρίγησα· ἤκουσα τὸν κρότον ἀνοιγομένης θύρας καὶ εἶτα τὸν ἐλαφρὸν κρότον θραυομένου κλάδου. Δι' ἐνὸς ἀλματος κατήλθον τὼν ἐρειπίων καὶ ἔμεινα ὡς ἀπολελιθωμένος εἰς τὴν θέσιν μου.

Βήματα ἐσπευσμένα, ἀλλ' ἐλαφρὰ ἐκ προφυλακτικότητος, ἠκούσθησαν ἐν τῷ κήπῳ, καὶ ἦδη ἐπλησίαζον πρὸς τὸ μέρος μου.

«Ἴδού αὐτοί! ἐπὶ τέλους!» διενοήθη, καὶ ἡ καρδία μου συνεστάλη.

Ἐλαβον σπασμωδικῶς τὸ ἐγχειρίδιον ἐκ τοῦ θυλακίου μου, καὶ σπασμωδικῶς τὸ ἐξήγαγον τῆς θήκης του. Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐκ τῆς ἐξάψεως ἐπληρώθησαν αἵματος καὶ αἱ τρίχες μου ἀνωρθοῦντο ἐξ ὀργῆς καὶ φόβου. Τὰ βήματα διπυθύνοντο κατ' εὐθείαν πρὸς με. Ἐκυψα, συσπειρωθεὶς ὅπως ριθῶ ἐπ' αὐτῶν. Εἷς ἀνὴρ ἐπεφάνη... Ὡ θεέ μου! ἦτον ὁ πατήρ μου!

Τὸν ἀνεγνώρισα παραρρήμα, καίτοι εἶχεν ἀνεγείρει τὸ ἐπανωφόριόν του καὶ χαμπλώσει τὸν πῖλον του μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν. Διήλθε πρὸ ἐμοῦ, βαδίζων ἀκροποδίπτει, καὶ οὐδόλως με παρετήρησεν, ἀν καὶ οὐδόλως ἤμην κεκρυμμένος· ἤμην ὁμως τόσῳ συνεσπειρωμένος, ὥστε ἤγγιζον τὸ ἔδαφος.

Καὶ ἦδη ὁ ζηλότυπος Ὁθέλλος, ὁ ἔτοιμος νὰ κτυπήσῃ, νὰ φονεύσῃ, μετεβλήθη ἐν ἀκαρεὶ εἰς εὐπειθῆ μαθητὴν.

Τόσον εἶχον πτοηθῆ ἰδὼν αἰφνης τὸν πατέρα μου, ὥστε δὲν παρετήρησα οὔτε πύθεν ἤρχετο, οὔτε πῦ μετέβαινε. Μόνον δ' ὅταν καθισάχασα, εἶπον κατ' ἐμαυτὸν: «Τί κάμνει ὁ πατήρ μου τέτοια ὄρα εἰς τὸν κήπον;»

Ἐκ τοῦ φόβου ἀῆῆκα νὰ ὀλισθήσῃ τῶν χειρῶν μου τὸ ἐγχειρίδιον καὶ μάλιστα οὐδὲ τὸ ἀνεζήτησα πλέον. ἤμην κατησχυμμένος. Ὅλη ἡ ἑξαίσις μου εἶχε καταπέσει ἐν μῆ ὀστιγμῆ.

Ἐν τούτοις, ἐπιστρέψων εἰς τὴν οἰκίαν μας, ἐπλησίασα τὸ κἀθίσμα, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐφαίνετο τὸ παράθυρον τῆς Ζηναίδος. Ἐπὶ τῶν στενῶν ὑελοπινάκων τοῦ παραθύρου ἀντηνακλάτο τὸ κυανόλευκον τοῦ οὐρανοῦ φῶς. Αἰφνης τὸ δωμάτιον ἐφωτίσθη καὶ εἶδον, εἶδον καθαρῶς, ὅτι τὸ λευκὸν παραπέτασμα τοῦ παραθύρου ἐχαμπλώθη μετὰ προφυλακτικότητος ἕως κάτω, ὅπου ἔμεινεν ἀκίνητος.

Ἄλλὰ τί σημαίνουν ὅλ' αὐτὰ; ἀνεφώνησα σχεδὸν ἀκουσίως, ὅταν εὐρέθην ἐν τῷ κοιτῶνι μου. «Μήπως εἶνε ὄνειρον, ἢ καμμία σύμπτωσης, ἢ...» Τόσον δὲ παράδοξοι καὶ ὄλως νέαι δι' ἐμὲ ἦσαν αἱ πληροῦσαι τὸν ἐγκέφαλόν μου ὑποψῖαι, ὥστε δὲν ἐτόλμων νὰ παραδεχθῶ οὐδεμίαν ἐξ αὐτῶν.

ΙΗ'

Τὴν ἐπομένην ἡμέρην με μεγάλην κεφαλαλαγίαν. Ὁ ἐρεθισμός, ὃν ἠσθανόμην τὴν προτεραίαν, εἶχεν ἐξαφανισθῆ, μεταβληθεὶς εἰς ἀδεσβαίτητα καὶ θλίψιν, ἥς ὅμοιαν δὲν εἶχον μέχρι τοῦδε αἰσθανθῆ. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι κάτι τι ἐντὸς μου ἀπέθνησκε.

Φαίνεσθε σὰν κουνέλι, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀφήρεσαν τὸ ἤμισυ τοῦ μυαλοῦ του, μοὶ λέγει ὁ Λούσχιν, συναντήσας με καθ' ὄδον.

Εἰς τὸ πρόγευμα παρετήρουν κρυφίως ὡς κλέπτης ὅτε μὲν τὴν μητέρα μου, ὅτε δὲ τὸν πατέρα μου. Ἐκεῖνος εἶχε τὴν συνήθη ἡρεμίαν του, καὶ ἐκεῖνη τὴν συνήθη ἐκφρασὶν ὑποκρυπτομένης ὀργῆς. Ἐνόμιζον, ὅτι ὁ πατήρ μου θὰ μοὶ ἀπέτεινε γλυκεῖς τινας λόγους ὡς ἐνίοτε συνειθίζε νὰ πράττη, ἀλλ' οὗτος μ' ἐστέρησε καὶ τῆς τακτικῆς καὶ ψυχρᾶς ἀκόμην θωπείας του.

«Πρέπει ὄρα γε νὰ τὰ διηγηθῶ ὅλα εἰς τὴν Ζηναίδα;» ἐσκέφθη. «Ἄλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, πᾶσα σχέσης μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ ἐμοῦ ἀπέπτη πλέον.» Μετέβην παρ' αὐτῆς καὶ οὐ μόνον· δὲν τῆ ἀφηγήθη τιν ἐκ τῶν συμβάντων, ἀλλ' οὐδὲ τὴν εὐκαιρίαν ἔσχον νὰ συνομιλήσω κατ' ἰδίαν μετ' αὐτῆς ὡς ἐπεθύμουν.

Ὁ υἱὸς τῆς γραίας πριγκιπίσσης, δωδεκαετῆς μαθητῆς, εἶχεν ἔλθει ἐκ Πεπεσοῦργου ἵνα διέλθῃ τὰς διακοπὰς. Ἡ Ζηναὶς ἔσθηκεν αὐτὸν εὐθύς ὑπὸ τὴν προστασίαν μου.

Νὰ λοιπὸν, ἀγαπητέ μου Βολώδια, (καὶ ἦτο ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν μ' ἐκάλει με τὸ ὑποκοριστικὸν τοῦτο ὄνομα), νὰ εἰς σύντροφος διὰ σῆς. Σᾶς παρακαλῶ νὰ τὸν ἀγαπάτε. Εἶνε ἀκόμην ὀλίγον ἀγριοκάτσικο, ἀλλ' εἶνε πολὺ καλὸ παιδί. Πηγαίνετε νὰ τοῦ δείξετε τὸν κήπον, πηγαίνετε εἰς τὸν περιπάτον καὶ λάβετε τὸν ὑπὸ τὴν προστασίαν σας. Ἐ; θὰ τὸ κάμετε αὐτό; εἶσθε τόσον καλός!

Καὶ λέγουσα ταῦτα ἔθηκε τὰς χεῖρας τῆς ἐπὶ τῶν ὤμων μου, τοῦθ' ὅπερ μοὶ ἐπέφερε μεγάλην ταραχήν.

Ἡ ἀφιξὶς τοῦ παιδιοῦ τούτου μετέβαλε καὶ ἐμὲ αὐτὸν εἰς παιδίον. Παρετήρουν σιωπηλὸς αὐτό, ὅπερ ἐπίσης με παρετήρει χωρὶς λέξιν νὰ προφέρῃ. Ἡ Ζηναὶς ἐξερράγη εἰς γέλωτα καὶ μᾶς ὤθησε τὸν ἕνα πρὸς τὸν ἄλλον.

— Φιληθῆτε λοιπὸν!

Καὶ ἐννηκαλίσθημεν.

— Θέλετε νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸν κήπον; εἶπον αὐτῶ.

— Ἐὰν θέλετε, μοὶ ἀπήντησε με φωνὴν ἔρρινον.

Ἡ Ζηναὶς ἐγέλασε καὶ πάλιν. Τότε δὲ παρετήρησα ὅτι οὐδέποτε μέχρι τοῦδε εἶχε τὸ πρόσωπόν της τόσον ὠραῖα χρώματα.

Μετέβην μετὰ τοῦ προστατευομένου μου εἰς τὸν κήπον μας, εἰς τὸ μέρος ὅπου ὑπῆρχε παλαιὰ αἰώρα. Τὸν ἐκάθησα ἐπ' αὐτῆς καὶ ἤρχισα νὰ τὸν αἰωρῶ. Ἐκάθητο ἐπ' αὐτῆς ἀκίνητος, με τὴν ἐξ ἐριούχου χρυσόστολίστον στολὴν του, κρατῶν μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεως τῶν χειρῶν του τὰ σχοινία.

— Δὲν ξεκουμῶντε τὸν γιακά σας, τῶ εἶπον.

— Ἄ, δὲν με πειράζει, εἶμεθα συνειθισμένοι, μοὶ ἀπήντησε.

Ὡμοίωζε μεγάλως τὴν ἀδελφὴν του, πρὸ πάντων δὲ οἱ ὀφθαλμοί του μοὶ ἔφερον συχνάκις εἰς τὸν νοῦν μου τὴν Ζηναίδα. Μοὶ ἐνεποιεῖ ποῖαν τινα εὐχαρίστησιν νὰ τὸν περιποῦμαι, ἀλλὰ συγχρόνως βαρεῖα θλίψις ἐπεκάθητο ἐπὶ τῆς καρδίας μου. «Πράγματι, τώρα εἶμαι ὡς παιδίον! ἐσκεπτόμην. Χθὲς ὅμως...»

Ἐνθυμηθεὶς τὸ μέρος, ἐνθα μοὶ εἶχε πέσει τὸ ἐγχειρίδιον, τὸ ἀνεζήτησα καὶ τὸ εὔρον. Ὁ φίλος μου μοὶ τὸ ἐζήτησε. Ἐκοψε κλώνον πρίνου καὶ κατασκευάσας ἐξ αὐτοῦ αὐλόν, ἤρχισε νὰ παράγῃ διαφόρους ἤχους. Καὶ ἐγὼ δέ, ὁ Ὁθέλλος τῆς χθὲς, τὸν ἐμιμήθην.

Ἄλλὰ κατ' ἀντίθεσιν πόσον ἐκλαυσε τὴν ἐσπέραν ὁ αὐτὸς Ὁθέλλος ἐντὸς τῶν χειρῶν τῆς Ζηναίδος, ὅταν αὕτη συναντήσασα αὐτὸν εἰς τινα γωνίαν τοῦ κήπου, τὸν ἠρώτησε διατί ἦτο τόσον κατηφής. Καὶ τόσον αἰφνιδίως μοὶ ἐπῆλθον τὰ δάκρυα, ὥστε ἐφοδῆθη.

— Τί ἔχετε; μὰ τί ἔχετε λοιπὸν, Βολώδια; ἐπανέλαβεν, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν τῆ ἀπῆντων καὶ δὲν ἔπαυον νὰ κλαίω, τῆ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ φιλήσῃ τὴν ὑγρὰν ἐκ τῶν δακρῶν παρεϊάν μου.

Ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου, ψιθυρίζων με διακοπτομένην ὑπὸ τῶν λυγμῶν φωνῶν:

— Γνωρίζω τὰ πάντα! ἀλλὰ πρὸς τί λοιπὸν με ἐνεπαίζετε τόσον καιρόν;... Πρὸς τί ἔχετε ἀνάγκην τοῦ ἔρωτός μου;

— Εἶμαι ἔνοχος πρὸς ὑμᾶς, Βολώδια, εἶπεν. Ἄ! Βολώδια, εἶμαι πολὺ ἔνοχος! προσέθηκεν ἐνοῦσα τὰς χεῖρας. Πόσον κακὴ, πόσον ζοφεῶς εἶνε ἡ διαγωγή μου!... Ἄλλὰ τώρα πλέον δὲν σᾶς ἐμπαίζω. Σᾶς ἀγαπῶ, καὶ δὲν ὑποπτεῖτε μάλιστα σᾶς πῶς καὶ διατί;... Ἄλλ' ἐπὶ τέλους, σεῖς τί γνωρίζετε;

Τί ἠδυνάμην νὰ τῆ ἀποκριθῶ; Ἰστατο πρὸ ἐμοῦ ὀρθία, παρατηροῦσά με ἀσκαρδαυκτεῖ. Καὶ ὅταν με παρετήρει οὕτως, ἀπο κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ἀνῆικον εἰς αὐτὴν μόνον καὶ οὐχί εἰς ἑμαυτὸν...

Μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ἐπαίζον μετὰ τῆς Ζηναίδος καὶ τοῦ ἀδελφοῦ της, κυνηγοῦντες ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Δὲν ἐκλαιον πλέον, ἐγέλων· ἂν καὶ μεθ' ὀλοῦς τοὺς γέλωτας, ὑπὸ τὰ βλέφαρά μου ἀνέβλυζον εἰσέτι δάκρυά τινα.

Περὶ τὸν τράχηλόν μου δίκην λαιμοδέτου, ἔφερον ταῖαν τῆς Ζηναίδος, κραυγαὶ χαρᾶς δὲ μοὶ ἐξέφευγον ὅταν κατῶρθον νὰ τὴν συλλάβω ἀπὸ τῆς ὀσφύος. ἤμην εἰς τὴν διάθεσίν της, ἠδύνατο νὰ με κάμῃ ὅ,τι ἤθελεν.

ΙΘ'

Εἰς μεγάλην θὰ εὐρισκόμην ἀμηχανίαν ἐὰν με παρεκάλει τις νὰ ἀφηγηθῶ λεπτομερῶς τί ἐν ἐμὲ συνέβη καθ' ὅλην τὴν ἐπακολουθήσασαν τὸ ἀποτυχὸν νυκτερινὸν πραξικόπημά μου νύκτα.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΝΕΩΤΕΡΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ

Τὸ φυσικὸν φαινόμενον ἐρυθρᾶς βροχῆς δὲν δύναται πλέον νὰ ἐκπλήξη οὐδένα. Ἐν τούτοις ἢ ἐν τινι ἰταλικῇ πόλει καταπεσοῦσα βροχὴ πρό τινος χρόνου δὲν ἦτο ἀπλῆς βροχῆς ἐρυθροῖ χρωματισμοί, ἀλλὰ βροχὴ ἀληθοῦς αἵματος κατὰ τὴν ἀκριβοῦ ἀνάλυσιν τὴν γενομένην ἐν Ρώμῃ. Κατὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀναλύσεως ἡ βροχὴ αὕτη θὰ συνίστατο ἐξ αἵματος πτηνῶν καὶ πράγματι γενομένων ἐρευνῶν ἐπιτολιῶς ἐνισχύεται ἡ ἰδέα ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεταναστεύσεως τῶν πτηνῶν μεγάλην τὴν ἀγέλην αὐτῶν προσεδόκηθη ὑπὸ τυφῶνος καθ' ὃν θὰ συντρεβίθουν ὀλόκληραι ἀγέλαι διαδατικῶν πτηνῶν, ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ὁποίων ἐσχηματίσθη ἡ παράδοξος καὶ πρωτοφανῆς αὕτη βροχὴ.

— Τὸ γνωστὸν ἔργον τοῦ νεαροῦ μουσουργοῦ Μασκάνη ἢ *Cavalleria Rusticana* πρόκειται μεταφραζόμενον γερμανιστὶ νὰ παρασταθῇ ἐν τινι τῶν Θεάτρων τῆς Βιέννης.

— Ἀγγέλλεται ἡ ὑπὸ τοῦ διασῆμου Φερδινάνδου Λεσσὲψ ἐκδόσις ἔργου τὰ μάλα ἐνδιαφέροντος ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Καταγωγὴ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ».

— Κατὰ τινὰ ἀγγλικὴν ἐφημερίδα ἐπανάστασις πλῆρη πρόκειται νὰ ἐπέλθῃ ἐν τινι τῶν σπουδαιότερων κλάδων τῆς γεωργικῆς βιομηχανίας. Καθ' ἃ ἐκτίθησι ὁ ἀγγλὸς πρόξενος τῆς Νέας Αὐρηνίας, κύριός τις ἐν τῇ Κολομβία τῆς Μεσημβρινῆς Καρολίνης ἀνεκάλυψε ὅτι αἱ μεταξοκῶλινκες ἀρέσκονται λίαν τρεφόμενοι ἐκ φύλλων τοῦ νέου βιομηχανικοῦ φυτοῦ τοῦ καλουμένου ραμίας ἢ βοιχυμρίας. Κατὰ τὴν ἐκθεσιν ταύτην οἱ διὰ τῶν φύλλων τῆς ραμίας τρεφόμενοι σκῶλινκες λαμβάνουσι μεγαλύτεραν ἀνάπτυξιν καὶ παράγουσι μεταξὰν ἐκλεκτοτέρας ποιότητος.

— Ἀγγέλλεται ὅτι ἡ γνωστὴ ἀγγλὴ συγγραφεὺς Οὐίδα συγγράφει δράμα ἐπιγραφόμενον «Ἐλεονόρα τοῦ Τολέδου» καὶ προωρισμένον διὰ τὴν Σάραν Βερνάρ.

— Ἡ πριγκίπισσα τῆς Ἀγγλίας Λουίζα ἐπεράτωσε πρὸ ὀλίγου ἀγαλμα τῆς βυσιλίσσης Βικτωρίας, τῆς μητρὸς τῆς.

— Τὴν τετάρτην προδεχοῦς Νοεμβρίου ἐπέτειον τῆς γεννήσεως τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ Μενδελσῶνος γενήσονται τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος αὐτοῦ τοποθετημένου ἐπὶ τῆς νέας αἰθούσης τῶν συναυλιῶν τῆς Λειψίας. Ὁ ἀνδριὰς ἐγένετο ὑπὸ τοῦ γλύπτου Βέρνερ Στάιν.

— Ὁ διεθυντὴς τῆς Σκάλας τοῦ Μιλάνου προσεκάλεσε τὸν διάσημον Ταμάνιον νὰ ψάλῃ ἐν τῇ *Cavalleria Rusticana* τοῦ Μασκάνη. Ἀλλὰ τὸ σκεδόν του ἐματαιώθη ζητήσαντος τοῦ Ταμάνιου 4,000 ἀγγλικὰς λίρας διὰ δεκαπέντε παραστάσεις.

— Τὸ «Ἀθηναίων» τοῦ Λονδίνου γράφει τὰ ἑξῆς περὶ τῆς νέας ἐκδόσεως τῶν ἔργων τοῦ Βαλαωρίτου: Ὁ υἱὸς τοῦ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου ἐνὸς τῶν μεγαλύτερων ποιητῶν τῆς Ἑλλάδος παρασκευάζει νέαν ἐκδοσὴν τῶν ἔργων τοῦ πατρὸς του. Θὰ περιληφθῶσιν ἐν αὐτῇ πολλὰ ἀ-

νεκδοτὰ ἔργα, τὸ σπουδαιότερον τῶν ὁποίων εἶναι ὁ «Γρατιανὸς Ζώρζης», ἐπικὸν ποίημα περὶ τῆς ἀντιστάσεως τῶν Λευκαδίων κατὰ τῆς βενετικῆς δεσποτείας τοῦ μεσαιῶνος.

— Κατὰ τὴν «Ἠλεκτρικὴν Ἐπιθεώρησιν» τὸ φωνόγραφον τοῦ Ἐδισὼν ἐλαβε νέαν σημαντικὴν ἐφαρμογὴν ἐν τῷ Κολλεγιῷ τῆς Μιλδάνκης. Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν παραδόσεων ἐτέθη τὸ θαιμῆσιον τοῦτο μηχανήμα, τὸ ὁποῖον ἐπαναλαμβάνει τὴν παράδοσιν τοῦ καθηγητοῦ ἑκατοντάκις. Οἱ μαθηταὶ τοιοιτοτρόπως ἀπέκτησαν μέσον ἐπαναληπτικῆς εὐκολίας περὶ τὴν ἐκμάθησιν τοῦ μαθήματός των.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἡ ΚΡΗΤΗ ΕΝ ΕΥΡΩΠῃ ὑπόμνημα πρὸς τοὺς εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς ὑπὸ Ν. Ι. Ἐξάρχου. Ἐν Ἀθήναις 1890.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ εἰς Α. Καντούνην δημοσιογράφον κτλ. ἀποθανόντα ἐν Ζακύνθῳ, ὑπὸ Σ. Δὲ Βιάζην, τοῦ γνωστοῦ λογιου.

ΠΑΤΡΙΣ ἡμερησίᾳ ἐφημερίς ἐκδοθισομένη ἐν Βουκουρεστίῳ τῆς Ρουμανίας ὑπὸ τοῦ κ. Π. Χριστοδούλου. Τιμὴ ἑτησίᾳ συνδρομῆς φρ. χρ. 40.

Σχολὴ ὑπαξιωματικῶν: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΗΜΕΙΑΣ ὑπὸ Α. Δαμβέργην τμηματάρχου καὶ καθηγητοῦ τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων. Σχῆμα συνυγκείμενον ἐκ 200 περιπτουσελίδων, μετὰ πολλῶν εἰκόνων. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τῆς Βασ. Τυπογραφίας Ν. Γ. Ἰγγλέση 1890. Καὶ τὸ νέον τοῦτο ἔργον τοῦ διακεκριμένου ἐπιστήμονος διακρίνει σαφῆνεια καὶ γνώσεις ἐμβριθεῖς γνωστὰ εἰς τὸν κόσμον τῶν γραμμάτων, ὅστις πάντοτε μετ' ἐνδιαφέροντος παρακολουθεῖ τὰ ἐκάστοτε ἐκιδιδόμενα ἔργα τοῦ κ. Δαμβέργην.

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

Πρὸς φιλάργυρον ἔχοντα πλείστας οἰκίας ἐν τῇ πόλει ἐγίνε παρατήρησις ὅτι τίποτε δὲν κάμνει ὑπὲρ τῶν πτωχῶν.

— Πῶς; εἶπεν ὁ φιλάργυρος, ἐγὼ δὲν κάμνω τίποτε ὑπὲρ τῶν πτωχῶν; ... Ἄμ' δὲν τοὺς ἔχω δώσῃ τὴν ἀδειαν νὰ πηγαίνουν ἐλεύθερα νὰ ἐλαίτου ἐἰς τὰ σπύτια μου! Διὰ τὰ περαιτέρω εὐθύνονται οἱ ἐνοικίκατορες.

ΣΥΜΒΟΥΡΑΗ

Ἡ Ἰσχυρία λγία ἀνακουφίζεται πάντοτε, πολλάκις δὲ καὶ θεραπεύεται ὡς ἐξῆς:

Διπλῶνον ἐἰς τέσσαρα χειρόμακτρον καὶ τὸ ἐμβρέχομεν καλῶς ἐντὸς ὄξους δυνατοῦ, τὸ ἐπιθέτομεν ἐπειτα ἐπὶ τοῦ ποιοῦντος μέρους καὶ το σιδηρώνομεν διὰ σιδήρου πολὺ θερμοῦ ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν.

ΣΤΙΓΜΑΙ ΤΕΡΨΕΩΣ

ΛΥΣΕΙΣ Α' ΤΡΙΜΗΝΙΑΣ

1. Θάλασσα—άλας. 2. Τῆς ἀρετῆς: οὐδὲν σεμνότερον οὐδὲ βεβαίωτερον. 3. Τῆς ἀρετῆς: οὐδὲν κτήμα βε

βαίωτερον. 4. τέρας—περὰ. 5. Λαομῆδων. 6. Ἰὺδαίμονέστατο: ὁμῆ ἔχων κακίαν ἐν τῇ ψυχῇ. 7. Μέγιστον τῶν κακῶν ἢ πονηρία. 8. Κρεῖσσον σιάνῃ λαλεῖν μάτην. 9. Ἡ παιδεία ἢ ἀληθινὴ μέγα ἐφ' ἴδιον ἐν τῷ βίῳ. 10. Ἀττικὸν Μοῦσεῖον. 11. Ἡ παιδευσία πάντων τῶν κακῶν μήτηρ. 12. Μῆρ—ἄγαν. 13. Ὡ! μέγα κακὸν ἢ ὑποψία. 14. Ἐὐδαί: ἀλυπος τὸν βίον διήγαγε. 15. Μεσημέρι.

16. Ἡ ἴσχυς θέλει πόλεμον ὁ βίος εἶνε πάλιν καὶ ἀπαιτεῖται δύναμις θελησεως μεγάλη. 17. Διπλῶν ὁρῶσιν οἱ μαθόντες γράμματα. 18. Χοῖρα μὲν μᾶλλον εὐεργετοῦντες ἢ εὐεργετούμενοι. 19. Ἀσπεροσκοπεῖον. 20. Ἐὐδὲν βέβαιον ἐν τῷ βίῳ. 21. Ἐπνος. 22. Ἐρωί. 23. πῦρ—ἰόν—πυρεῖον. 24. ἂν ἤθελες εἰς τὰ βουνὰ νὰ κατοικήσῃς μαζί μου.

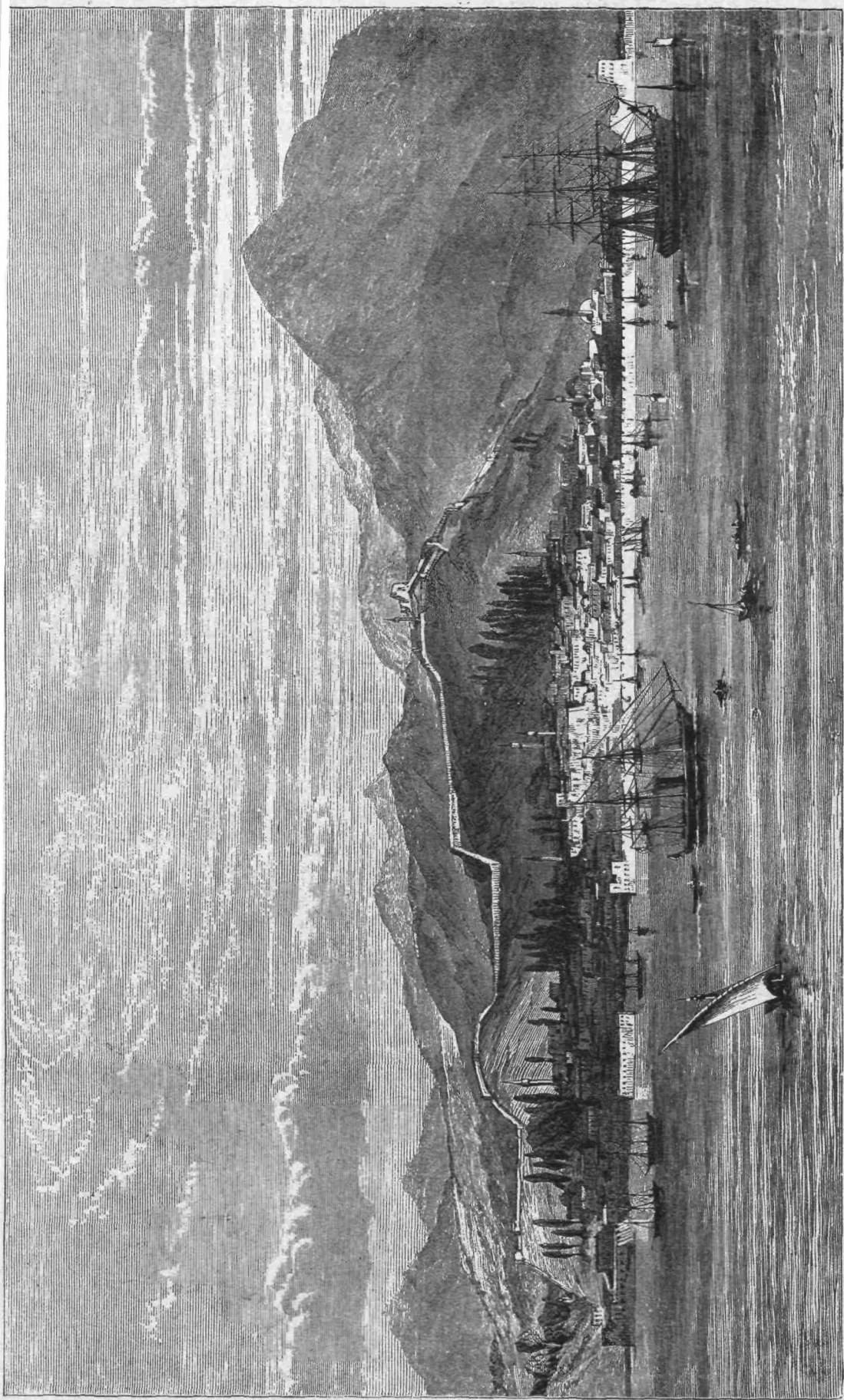
Ἐκ τῶν ἀνωτέρω λύσεων δύο μόνον τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν ἐκρίθησαν ἄξιον βραβεύσεως. Πρῶτος ὁ κ. Δ. Καραγιάννης ἐξ Ἀθηνῶν λύσας τὰ ὑτ' ἀριθ. 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 16, 17, καὶ ὅστις παρακαλεῖται νὰ δηλώσῃ ἡμῖν τὴν κατοικίαν του ἵνα λαμβανῇ δωρεάν ἐπὶ ἕξ μῆνας τὸ «Ἀττικὸν Μοῦσεῖον» καὶ β'. ὁ κ. Γ. Γ. Γεωργιόπουλος ἐκ Πύργου τὰ ὑπ' ἀριθ. 1, 3, 10, 11, 12, 14, ὅστις δύναται νὰ ζητήσῃ παρὸ τοῦ γραφείου μας τὰ Πρακτικὰ τοῦ Συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων Ἱατρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Χρ. Π. Πρέβεζαν. Τὸ ἀποσταλὲν ποίημα σας δὲν θὰ δημοσιευθῇ διὰ τὸ ἄλλο ζήτημα θὰ σᾶς ἀπαντήσωμεν ἐν καιρῷ. Ἡ διατριβὴ σας δημοσιευθήσεται προδεχῶς. —Κ. Π. Γ. Π. Φώκαια. Ἀπεστάλησαν οἱ ἀριθμοὶ 6-10. —Ν. Σ. Γ. Θεσσαλονίκην. Περὶ τῶν φωτογραφιῶν ταχυδρομικῶς σᾶς ἐγράψαμεν. —Ἐφ. «Ὁμόνοια». Ὁ 3 ἀριθμὸς ἀπεστάλη μετὰ τοῦ 10. —Ἀμβρόσιον. Νάξος. Αἱ ἀναμνήσεις σας κατὰλληλοι δι' ἐφημερίδας. —Α. Σ. Πειραιᾶ. Τὸ διήγημα ἐλήφθη, ὄχι ὅμως καὶ τὸ ποίημα. Τυπογραφικὰ δοκίμια θὰ προσπαθήσωμεν νὰ σᾶς πέμψωμεν.—Δ. Σ. Μιτυλήνην. Λάβετε ταχυδρομικῶς καὶ διὰ β'. φθῶραν τοὺς ἀριθμοὺς 1-6.—Α. Σ. Νάξος. Ἰπλόλοιπον συνδρομῆς σας ἐλήφθη. Ἡ ἀκροστιχὴς σας οὐ δημοσιευθήσεται. —Κων Μ. Δ. Μ. Πάτρας. Συνήθως, κατὰ τὰ ἐλικρατήσαντα ἔθιμα, οἱ λαμβάνοντες μέρος εἰς διαγωνισμοὺς, ἀναγνωρίζουν ἐκ τῶν προτέρων οὕτω σιωπηλῶς ὅτι ὑπόκειται εἰς οἰανδήποτε κρίσιν τὰ ὑπ' αὐτῶν ὑποβαλλόμενα, ἥτις βέβαια οὐδένα προσωπικὸν λόγον δύναται νὰ ἔχη. Λυπούμεθα ἐπομένως ὅτι παρεξηγήθημεν. Βεβαιωθῆτε ὅτι δὲν ὑποπτεύσαμεν ὅτι ἦτο δυνατὴ ἄλλη τις ἐρμηνεία τῶν γραφέντων παρὰ τὴν ὅλως ἀθῶαν ἢν εἶχον. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τὰς φιλικὰς διαθέσεις σας. —Κων Α. Γρ. Κέρκυραν. Ἐχει στίχους πολὺ καλοὺς, ἀλλὰ καὶ ἄλλους κακίστους. Ἐν γένει θὰ ἠμποροῦσε νὰ γίνῃ καλὸν καὶ νὰ δημοσιευθῇ, ἂν δὲν ἐγράφετο, ὅπως φαίνεται, μετὰ πολλὴν ἀμέλειαν. Ἰσχυροῦμεν ὅτι εἰς τὸ μέλλον δυνατὸν νὰ λάβωμεν παρ' ὑμῶν ἄλλα δημοσιεύματα.—Κων Π. Μ. Ἀθήνας. Δὲν εἶνε κακόν, ἀλλ' ὄχι καὶ δημοσιεύσιμον. Στείλατέ μας τίποτε ἄλλο μετὰ περισσοτέρων ἐπιμέλειαν γραμμένων.—Κων W.G.G.T. Severin. Τὸ ἄρθρον σας λίαν ἀκατάλληλον διὰ τὰς στήλας τοῦ «Ἀττικοῦ Μοῦσεῖου».

Βασιλικὴ Τυπογραφία Ν. Γ. Ἰγγλέση.

(Ὁδὸς Φιλελλήνων ἀριθ. 24)

Η ΠΥΡΚΑΙΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ — ΑΠΟΥΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ